

Védett állatok Delfin

Enyingi Lilla alkotása (SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola)

Lektorálatlan - összegyűjtött - változat

VPM által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2013.

A pályázatra 18 írás érkezett be.

Az 5 fős szakmai zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Varga Csaba: Hajótöröttek

című írása.

Különdíjat versének megzenésítésére
e pályázatban egyik vers se kapott.

Korcsportos Különdíjas lett:

Terecskei Aliz.

Gratulálunk!

A nevezési díjakból 17.500 Ft a
WWF örökbefogadási programjaira lett befizetve.

Bodó Csiba Gizella: Delfin-terápia (Lesszi a gyógyító)

Szeptember volt. Erős szelek fújtak északról. Felkorbácsolták a tengert. Harmadik napja jött le minden nap a sziklákhöz, szinte a napkeltevel együtt ült a víz fölé. Igaz, az Nap-Őfenség narancspírban lobogó arca a tenger túloldalán volt! Tehát szemben „ültek” egymással. Az asszony alázattal köszöntötte, a Nap pedig mosolyogva felkelt ültéből. Az őszönként beköszönő, letaglózó depresszió elől menekült a tengerhez. Ezúttal a fia is vele jött, aki szintén próbálta emészteni, feldolgozni két esztendeje az emészthetetlen, a feldolgozhatatlant. Ő az Apját vesztette el és az ikertestvérét, az asszony a férjét, gyermekei apját és gyermekét, fia testvérét Lucát. Két, igen mély fájdalommal küszködő ember, akik elvesztették a két felület. Nem tudtak azóta sem igazán beszélni arról a napról, amikor ketté-vált család, akkor úgy gondolták, néhány órára. Luca az Apjával hamarabb indult el a hétvégéi házból, hogy a lány hárfa-vizsgájára a hangversenyterembe érjenek! Laci Anyjával maradt, hogy megetessék a hattyúkat, miközben a kutyák jól kihancúrozzák magukat, mielőtt visszatérnek a városba egy újabb hétre.

Apa és lánya nem értek fel a hárfavizsgára. Egy kamion találkozott velük frontálisan, melynek pilótája elaludt a volán mellett!

Nézte a vizet, hallgatta a hullámok csapódásának hangját harmadik napja. Ma nagyon szilajon kezdte a szél békétlenségének kifejezését. - Vagy ez az én békétlenségem? - kérdezte magától az asszony. Laci a 17 esztendő fiú másképp próbálta levezetni a feszültségét. Szikláról-sziklára ment, majd a hegyoldalnak vette az irányt, a fenyvesek felé. Tegnap előtt is és tegnap is. Talán félünk a beszélgetéstől! - nézett utána szomorúan az Anyja.

De tegnap valami különös történt. Akkor is csak a hullámok ritmusát nézte, nem is egészen „látó” tekintettel. A gondolatai is hullámozgottak, de parttalanul. A fia már továbbment gyalogútjára, amikor valami megtörte a meditatív merengését; mintha egy nagy szív alakú szárny bújt volna elő, bukkanna fel a tengerfenékről. Lassan, méltóságteljesen, szinte lengett mint egy hatalmas pálmalevél. A parttal párhuzamosan úszott, majd mint aki meggondolja magát megfordult és ugyanúgy megtette a távot ellenkező irányban is. Ezt az uszodányi hosszú leúszta

vagy háromszor. Aztán kicsit közelített a part felé és ugyanakkora távolságnyi köröket rajzolt a hullámokon. A körök mind kisebbek lettek, amikor szinte szembefordult vele és játékosan, kíváncsian kidugta a fejét a víz-tarajok közül. Az asszony megkövülten nézte. Nézték egymást. - Mosolygott, hidd el nekem, mosolygott - mondta ebéd alatt a fiának. Egy delfin, egy mosolygó delfin volt. Gyönyörűséges! Lenyűgöző! Miután jól megnéztük egymást, nagyot bukfencezett és belemerült a tengerbe, aztán újra ki, és felugrott és újra eltűnt - mesélte izgatottan. Í-Í-Í-kví-kví-Í - így hívott, mert láthatóan hívott - folytatta! Ezt még megismételte néhányszor, ahogy a felugrást, lendülést, forgást is, aztán újra megállt jó néhány méterre a sekélyedő víztől, - Í-Í-Í-kví-kví-Í - „csicseregte” és eltűnt!

Ez olyan csodálatos volt. Képzeld én is mosolyogtam. Annyira tüneményes volt, s olyan tüneményes az egész, hogy alig hittem el. De igaz volt. Senki nem volt a szikláknál és a kis sziklás öbölnél sem délelőtt. Biztosan a szél tartotta távol a néhány vendéget. Egyedül voltam. Az Í-Í-Í nekem szólt, ahogy a mosoly is.

Gyere le velem a vízhez. - kérlelte a fiút. Laci kissé szkeptikusan hallgatta anyját, bár ő is elmosolyodott. - Biztos nem látjuk többé - mondta. Szerintem jönni fog - mondta az anyja.

Délután lementek a sziklás öbölhöz. A szél csendesedett, a nap melegen sütött. A sziklaágyat is átmelegítette a nap. Délelőtt is azon ült az asszony, most is oda telepedtek. A szikla fele belógott kissé a vízfölé, mint egy nyelv. Vártak. Vártak. Már ez is érdekes volt számukra - döb-bentek meg mind a ketten, hiszen két éve nem tudják, hogy várnak-e valamire, valami csodára, valakire, vagy valami eseményre. A fájdalom beléjük telepedett mint a moha, s nem engedett egyetlen fűszálat sem kinőni. Most pedig itt ülnek a tengerparton és kissé izgatottan várakoznak valamire, illetve valakire. Egy széles orrú, opálos színű, játékos tengeri csodára, aki „leszólította” Anyát. De hiába vártak, a delfin nem jött el sem egyedül, sem társakkal. A napsütés kezdett bágyadttá válni, majd lassan ünnepi fénybe öltözve eltűnt az égbolt nyugati felén. Kissé csalódottan indultak vissza a hosszú várakozás után az óváros felé, de azzal a szent elhatározással, hogy holnap a reggeli után újra kijönnek a sziklapadhoz.

Így történt. Másnap szélcsendes volt a reggel, a virágok hömpölyögtek a virágládákban és hatalmas korsókból. Minden színes és virágos volt, mintha nem is az ősz közeledne. Ezen a reggelen már észrevette ezt Anya és fia is. A levegő friss tengerszagot árasztott és a nyárutói virágok finom illatát. - Vajon eljön? - kérdezte az asszony hangosan. - Miért volt vajon egyedül? - folytatta a fiú, aki sokáig gondolkodott a törtéteken este a teraszon üldögélve. A delfinek nem csapatban járnak mindig? Két alkalommal találkoztam csak delfinekkal, - mondta Anyja - régen egy Fekete-tengeri hajókiránduláson tűntek fel hárman, siklottak a hajó után. Mindnyájan a hajó hátsó felébe tódultunk, hogy lássuk őket, hisz mindenki annyira örült nekik. Még jó hogy nem billent fel a nagy vízi jármű. S ugyanott egy delfináriumba is ellátogattunk, ami fantasztikus élmény volt.

Akkor még Ti nem voltatok, - révedt el hirtelen szomorúvá váló tekintettel. A delfineket általában mindenki szereti - törte meg a fiú a hirtelen beállt csendet. Azt hiszem nagyon különös a kapcsolat az ember és a delfinek között. S nem is igazán tudjuk, hogy mi ennek az oka. Hihetetlen intelligenciájuk? Vagy valami ettől sokkal több? - Hiszen annyi legenda van arról, amikor embereket, hajótörötteket mentenek ki a tengerből. Aztán úgy is hívják őket, hogy a „tenger hírnökei.” Mint akik szeretnének valamit megosztani az emberekkel. Azt mondják, hogy az ilyen magányos delfinek keresik az ember társaságát, mint a Te delfined is. Hogy ezek azért válnak magányossá mert kiközösítik őket, - ki tudja milyen okból, - vagy mert okosabbak a társaiknál és ők hagyják el a rajokat, azt követően keresve az emberek társaságát. Kíváncsi lennék, hogy egyszer választ tudnak-e adni majd a tudósok, a kutatók ezekre a kérdésekre. - Azt is olvastam, hogy bolygónk egyik legősibb állatfajtája, valami hatvanmillió éve élnek az óceánokban és tengerekben. Ennyi idő alatt rengeteg tudást össze lehet szedni, - mosolyodott el Laci. Az ókortól kísérik az embert. Az a szomorú, hogy a delfineket is, legalább is a széles-szájúak családját, - nem tudom hivatalosan mi is a nevük - szintén a kihalás veszélye fenyegeti. Döbbenetes, hogy mennyi állatfaj tűnt el az utóbbi ötven évben a földről. Most pedig listán a jegesmedvék és a delfinek, ezek az egészen fantasztikus állatok. Hirtelen mindketten ugyanarra gondoltak; hogy nagyon régen nem beszélgettek ennyit.

A tenger nyugodt volt, a türkizes víz azonos ütemben csobbant meg a sziklákon. - Ha tudnám hogyan hívjam, akkor szólítanám - mondta az Anyja. Aztán hirtelen ötlettel lótuszülésbe helyezkedett, mint valamikor a jóga-tanfolyamon, kezeit combjaira csúsztatta nyitott tenyérrel a víz felé, s csak annyit mondott; maradjunk egy kicsit csendben.

Behunyták szemüket és a víz morajlását hallgatták. Mindketten úgy érezték, hogy ez nagyon jó, s mintha hosszú idő után végre nem lennének görcsösen feszültek. Kezem kitárom, tenyerem a víz felé fordítom és hívom őt. Hívom Őt! - biztatta magát az asszony.

Í-Í-Í- kví-kví-kví - Í-Í-Í hangzott fel a különös visszafojtottnak tűnő hang, mintha víz alól érkezne. Mindketten azonnal kinyitották a szemüket, s meglátták. Hasította a vizet és feléjük tartott. Aztán megtorpant, mint aki meglepődik, hogy nem egyedül van az, akihez érkezett. - Vagy ez egyáltalán nem így működik náluk? Csak azt tudták, hogy nagyon örülnek, izgatottak és mosolyognak. S ez olyan volt, mintha mindhárman ugyan így érezték volna. Nagyon különös érzés volt. Mintha valami különleges jó érzés hullámozna körülük és közöttük. A delfin alámerült, nem látták. Majd kis idő múlva jó néhány méterrel odébb ismét felbukkant, elúszott egy távolságon, mint tegnap, majd vissza. Közben figyelt. Ő is figyelt, s őt is figyelték. - Ma is egyedül van - suttogta az Anya. A delfin fel-alá úszott még kétszer, majd elmerült. Másodpercekig mozdulatlan volt a víz - legalább is annak látták, s úgy érezték, hogy sok idő telik el. S akkor szív-alakú, vagy hatalmas sas szárnyára emlékeztető farok-uszonyával jókorát csapott a vízre, - nem messze tőlük - mint aki azt mondja; - Na kezdjük! És ekkor látható volt az a különös, mosolynak tűnő pajzanság az arcán, amit tegnap mutatott az asszonynak. - Í-Í-Í - ÍÍ - adta ki a jellegzetes hangot.

Annyira örültek mindketten, hogy meglepődtek ettől a boldogságtól. Mosolyogva figyelték minden mozdulatát. És a delfin közelebb úszott, testével félig felemelkedett a vízből, s szinte gurgulázó hangot adott ki. - Hív, - próbálj meg lassan bemenni a vízbe - mondta Lacinak. A fiú lelépett a szikláról és óvatosan térdig gázolt a vízbe. - Nehogy elijeszszük, - várjunk - mondta. A delfin barátságosan újra közelebb jött kisé, és kiemelkedett a vízből, majd nagy ívet leírva felcsapott és befelé úszott. Alámerült, visszanézett, felugrott, gurgulázott a különös han-

gon és a farok úszó járt, mint egy vidám kiskutya farka. Laci is derékig merült a vízben, ahogy lassan közeledett. Aztán megállt. Talán nagyobb lesz a bizalma, ha Ő jön hozzám és nem én megyek felé - gondolta. - Istenem vajon mit gondolhat ez a csodálatos jószág? Mintha nem is állat lenne, annyira különös ahogy jeleket ad, megérteti magát - gondolta Laci. Várt. És a delfin közelebb jött. Nagyon lassan megközelítette a fiút. Laci maga elé tartotta a karját, ahogy a kutyusokkal szokta csinálni, hogy meg tudja szagolni, s nem mozdult. A delfin körbeúszta, elsiklott mellette, mint aki élvezi a közelséget, aztán orrával Laci kezéhez ért. S innentől kezdve szinte felgyorsult minden, elhangzott újra a hívó-szó, a bukfenc-mutatvány a vízben, egy rövid úszás és visszatekintés, - hogy szinte mondta, - gyere már. És a fiú végig feküdt a vízen és úszni kezdett a delfin felé. Úsztak egymás mellett. Laci próbálta tartani az iramot, fiatal, izmos teste bírta is egy ideig, de a játékos, csodálatos teremtmény elhúzott előtte vidáman. Aztán visszajött hozzá, visszajött érte. Feldobta magát és teljesen mellé úszott. Laci finoman, félénken megérintette a fejét - hisz ez a halformájú tengeri emlős mégiscsak a cetek családjába tartozik, - gondolta, - még jó, hogy jó voltam biológiából. A kedves jószág elfogadta a simogatást és hogy elfogadja, ismét gurgulázó hangon köszönte meg.

Ez egészen fantasztikus volt. Szinte beszélgettek. Bemutakoztak egymásnak, megérintették egymást, s a delfin irányított. Mutatta, hogy ússzanak, mutatta, hogy forogjanak, alámerült és szinte alásimult a fiú testének és úgy úsztak. És Laci nevetett! Boldogan, önfeledten, hosszan nevetett. A víz szélében álló Édesanyja szemében könnyek jelentek meg. Nézte a „hancúrozó” két lényt, a fiát, és a fiát felvidító tengeri tüneményt.

Még beljebb csábította a delfin a fiút a tengerbe, majd megfordult és szinte tessékelte a part felé. Csodálatos volt ez a játék. Hihetetlenül csodálatos.

- Vajon lány, vagy fiú ez a fantasztikus teremtmény - kiáltotta Anyjának, amikor közelebb ért hozzá. Anyja is úszott, tisztos távolból követte őket. A delfin kettőjük közé úszott és pörgött egyet a levegőben. Mintha mindkettőjüket üdvözölte volna, aztán egy „orsót” csinált, majd megfordult és siklott sebes tempóban. Farkával még kettőt csapott a

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

vízre és már messze járt. Lesszi - Lesszi vizlát! - kiáltotta Laci önkéntelenül utána. - Tehát Lesszi, - nevetett a Mamája. Igen- azt hiszem ez jó név.

Amikor kiértek akkor látták, hogy kisebb csapat gyűlt össze a parton, akik nézték a jelenetet, vagy inkább ezt a több mint félórás játékot delfin és fiú között. Mindenkinek ragyogott az arca. Néhányan megtapsolták. Laci zavarba jött.

Este sokáig ültek a teraszon Anya és fia és a délután minden percét többször is felidéztek.

És másnap délelőtt is ott voltak, a sziklapárkányon, s Lesszi pontosan megérkezett. Megérkezett és „beszélt”, örült, kiprovokálta a simogatót, adott egy „széles-szájú” puszit a fiúnak és szinte táncra perdült ahogy fordult. Kecses, finom kúrt írt le mint egy műkorcsolyázó a jégen. Laci belekapaszkodott, együtt úsztak. Aztán anyjához is odasündörgött Lesszi és megérintette és halkán adta ki a vékony hangot Í-Í-Í - mintha valamit súgott volna. Ezt is megcsinálta kétszer-háromszor is. - Vajon mi az amit mond nekem - kérdezte önmagától, majd este a fiától is az asszony. Olyan, mint aki mondani szeretne valamit, s nem érti, hogy mi miért nem értjük!

Különös világ lehet az övé. - Mint a miénk - mondta Laci, akiben két nap alatt többet engedett a görcs, mint a két esztendő alatt összesen.

Nyolcadik napja tartott ez a játék, hosszú úszások, boldog délelőttök. Semmilyen más program nem érdekelte őket. Ez a legcsodálatosabb program volt amit Lesszi „szervezett” nekik.

- Mi lesz ezután? - kérdezte Anyja. Lassan letelik a két hét. - Igen. - gondolkodott el Laci. Lehet egy kis hosszabbítást kérni, hogy még a szigeten maradhassunk? - Talán igen. - Próbáljuk meg, nézett bizakodón az Anyjára. Este beszéltek a kis motel tulajdonosával. Négy napot még maradhatnak ugyan abban a bungalóban. Ez nagyszerű - gondolták, s akkor este is hosszan beszélgettek. S már nem csak Lessziről. Eleinte kissé akadozva, meg-meg csukló hangon, de végre beszélni kezdtek Apáról, Lucáról, a balesetről, az életükről. Sírtak és átölelték egymást, polemizáltak, hogy mit szeretne nekik vajon Lesszi mondani, s vajon akkor is megtörtént volna ez, ha négyen vannak? Laci két éve érezte iker-testvérének szörnyű hiányát, mint ha a fél-testrészét veszítette volna

el, pedig a lelke-része hiányzott. De ezt nem tudta kimondani, nem akart a tükörbe nézni, s nem tudta, hogy hogyan lesz az életük folytatása. Most pedig úgy érezte, hogy a világ tele van segítséggel, lélektestvérekkel, akik lehetnek emberek, vagy állatok, rokonok, vagy barátok! Hiszen egy tengeri tünemény is beszélget vele, örömet akar neki szerezni, megnyugtatja. Ahogy látta Laci az Anyján is a változást. Anya mosolygott, zavar nélkül át tudta ölelni a vállát és ő hagyta, hogy átölelje a vállát és így sétáljanak a tengerparton. Ez olyan változás volt, amit három héttel ezelőtt még elképzelni sem tudtak.

S bár azt is tudták, hogy Lesszi majd el fog menni, - ahogy a helybeliek közül mondták a tengert, az öblöt és az állatok mozgását ismerők. S tudták, hogy ez nem lesz könnyű, de azt is tudták, hogy a nehezén túl vannak, s hogy jövő nyárvégén, vagy már már nyár elején visszajönnek ide, erre a szigetre, ehhez az öbölhöz. Tudták, hogy ez jobb terápia volt, mint bármi amit ők ki tudtak volna találni, vagy amiben hinni tudtak volna!

Ez maga volt a csoda! Ezt az üzenetet a delfin hozta, a lélek-gyógyulást a delfin hozta, aki az Univerzum küldötte, vagy ki tudja minek nevezzék.

Az elkövetkező napok is fantasztikusan teltek el. Úgy érezték, hogy mindnyájan együtt vannak úszás közben, víz alatt és víz felett egyaránt. Az asszony már nem félt a teljesen bénító depressziótól, s fia is új tervekkel érzett megszületni a fejében, szívében. Nem voltak már olyan iszonyatosan „nehézek” és tompák. Látták a gyönyörű naplementéket és nem fájdalommal telve. Látták a virág-folyamokat a terméskő kerítésén, s nem a temető virágaira gondoltak.

Azért nagyon nehéz szívvel gondoltak az itt tartózkodás utolsó napjára. Hiszen búcsúzkodni kell! Az élet örökös búcsúzkodásból áll - gondolta Anya és Fia. De ez a 16 nap akkor is valami álomszerű valóság volt.

Pontosan érkeztek a tengerre azon a délelőttön is. Csendes volt a víz, lassú plattanással csobbant meg a sziklákon, majd visszahúzódott. Eddig eszükbe sem jutott, hogy mi van ha nem jön Lesszi aznap? Ez fel sem merült bennük. Most egy kissé ijedten néztek egymásra, amikor a várakozást kicsit hosszúnak érezték. - Mi van ha nem jön? - Úgy megyünk haza, hogy nem búcsúzunk el tőle? - kérdezte Laci szorongva. - Jönni fog! - mondta Anyja határozottan! De azért belül Ő is izgatott volt.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

Talán öt percnyi késéssel a korábbi napokhoz képest, megjelent a delfin-hát a vízben. Szelte a hullámokat, - Hah - kiáltott fel az asszony. A tenger zöldeskék vizét három ezüst-szürke fényű delfinhát szelte. Egymás mellett úszott a három delfin. Majd az egyik kissé előrébb siklott a másik kettő között, egyenesen a vízben álló két alak felé. - Í-Í-Í - Kvík- Í-Í, - Í-Í-Í hangzott fel az üdvözlés!

Gyönyörűségeim - kiáltott fel Laci! Nézd, nézd, - hárman vannak, kiáltott Anyjához! Hárman jöttek! Hárman jöttek! Tudják, hogy elköszönünk? És honnan ilyen hirtelen a másik kettő? - Értettél bennünket Lesszi? - kérdezte a fiú. Lesszi sima, ezüst-ragyogású feje mintha igent intett volna! - Anya ezek beszélnek! Ezek az állatok értenek minket. Csak mi nem értjük őket - mondta kissé elszomorodva, egy pillanatra. De Lesszi egy gyors puszira úszott hozzá, aztán mindhárman nagy ívben felugrottak a vízből és egyszerre hasították a vizet, mintha rajtot fújt volna valaki. Ma nem tartott fél-órát a játék, de Anya és Fia valami olyan fantasztikus szeretetet érzett sugározni a három delfinből, amit kifejezni nem tudtak volna, ha hirtelen szavakba kell önteniük. Csak érezték az állatok végtelen szeretetét, örömét. Sugározták a szeretetet. Átadtak valamit ennek a két szomorú embernek, akik hatalmas veszteség érzésével jöttek ide tizenhat nappal ezelőtt. Átadták magukat, átadták a játék, az élet örömét, s valami különös gyönyörűséget. S látszott, hogy ők is örültek ennek a találkozásnak, s hogy ők miről beszéltek erről egymásnak? - talán egyszer megfejtí az ember az Ő kommunikációjukat. Az lesz majd egy nagy csoda, s egy hatalmas lépés.

- Remélem egyszer megértem Lesszi, hogy mit gondolsz, mit mondasz, mit üzensz, simogatta meg az elsikló sima testet Laci. Lesszi hatalmasat csapott fark-uszonyával a vízre, még egyszer felugrott mindhárom delfin gyönyörű ívben, mint a szivárvány, aztán nagy sebességgel eltűntek a habokban.

Anya és fia integettek, kiáltottak utánuk, s nem voltak szomorúak. Találkozzunk Lesszi jövőre is! - visszhangozta a víz. - Vigyázzzzz magadraaaa! -

Én a magam részéről mindent meg fogok tenni, hogy védjem az életeteket, az élettereteket. Biztos, hogy szószólója leszek a védett állatoknak, a széles-szájú delfineknek, és minden állatnak akiket a kihalás ve-

szélye fenyeget, az emberek hibájából - mondta mély hangon a fiú. S az Anyja tudta, hogy ez így is lesz. - Most már értem, hogy miért ajánlották a lovaglást otthon a fájdalmam ellenszerének. Delfinek, vagy lovak, mind gyógyítanak. - mondta a fiú már a repülőgépen. Többet érnek minden antidepresszánsnál! Azt mondják, megérik és ráhangolódnak a gyermekek „frekvenciájára” mint egy rádió-hullámhosszra, s attól kezdve szinte titkos-adóval beszélgetnek. - Ahogy Ti is, - mondta Anyja, hiszen értettétek egymást beszéd nélkül. - A delfin is tudta, hogy valójában beszélgetnek és a fiam is tudta, valahol mélyen legbelül, hogy ők beszélgetnek, - gondolta az asszony. Értették egymást! A hívást, a búcsúzást, a játékot egyaránt értették. Olyan erőt adott a „mosolyával”, az egész lényével, olyan misztikusan gyógyított mint a legtökéletesebb pszichiáter.

- Millió évek tudása, érzéke, vagy nem is tudjuk, hogy milyen csodája volt ezekben a barátokban, - igaz Anya? - kérdezte, miközben kinyitotta a szigeten vásárolt könyvet, mely a delfinek életéről szólt. A horizonton vastag narancsszín csíkot húzott a lebukó nap utolsó sugara, és végig kúszott a gép apró ablakán. Viszlát Lesszi, Te gyógyító - jó utat neked is, vigyázz magadra, s ahogy tudok én is vigyázni fogok rád és mindnyájatokra, földünk, tengereink csodálatos teremtményei, - mondta a fiú befelé, telepitikus üzenetében.

Kühne Katalin: Mint a delfinek

Görögország gyönyörű, homokos tengerpartján nyaralt együtt két család. Amikor óvoda után egy osztályba került Simi és István, egyre többször találkoztak. Hamar összebarátkoztak a szülők és a nagyobb testvérek, Balázs és Eszter is. Elhatározták, hogy együtt mennek Görögországba. Anti foglalta le a szállást a Paralia melletti Policorno halászfaluban. Miskolcra korán indultak, mert szerettek volna egy napot eltölteni Szegeden, Sanyi szüleinél. Rózsika néni és Sanyi bácsi nagy szeretettel fogadta őket. A finom ebéd után Balázs és Eszter a nagyszülőkkel maradt a házban. Sanyi, Zsóka, Anti, Kitti a gyerekekkel lement a „Sárgára”, a Maros holtágára. A fiúk lubickoltak a sekély vízben, a fel-

nőttek napoztak a parton. Este korán lefeküdtek, mert hajnalban akartak elindulni, hogy időben Vidin-be érjenek és elkezdjék viszontagságos, de ígéretes nyaralásukat.

Anti autójának kereke - még Magyarországon - defektes lett, az első határátkelőnél hat órát kellett várakozniuk, majd alig indultak el, a Dácia egyik kerekének gumiköpenye szakadt le. Keresniük kellett egy szervizt, ahol félórányi várakozás után megjavították azt. A bolgár határnál újabb meglepetés érte őket, tíz márkát kellett fizetniük pótbiztosításként. Még az út elején voltak ugyan, volt pénzüik, de erre nem számítottak. Ennyi bosszúság után egy patak partján megpihentek, ettek az otthonról hozott sültekből, így kissé jobb lett a hangulatuk. Este későn, fáradtan értek Vidinbe, a város kihalt és sötét volt. Egyetlen lámpa sem világított. A sötétségben találtak egy járókelővel, aki eligazította őket a kemping felé. Ott a faházban szörnyű piszok fogadta őket. Megalkudtak a helyzettel és saját takarójukat terítve az ágyneeműre, ruhástól feküdtek le. A gyerekek hamar mély álomba zuhantak, de a felnőttek csak forgolódtak, alig várták a reggelt.

Fogyóban volt a benzinük, ezért sorra járták a kutakat, de csak az utolsóban ígérték, hogy egy óra múlva töltik fel a tartályokat. Ezt megvárták, majd amikor fizetésre került sor, Sanyi órája mást mutatott, mint a benzinkutasé. Rövid szóváltás, vitatkozás után a kutas elismerte tévedését. Egyre idegesebbek lettek a felnőttek. Az egyik útkeresztezédségnél - a piros lámpánál - Anti autójának szélvédőjét két kis bolgár gyerek le akarta mosni. Anti nemet intett, de ők mégis hozzáfogtak. Anti mérgesen rájuk kiabált, így a fiúk megrettentek az erélyes hangtól, azonnal futásnak eredtek. Anti és Kitti csak később eszmélt arra, az útikönyvben olvasták, hogy Bulgáriában fordítva jelzik az igent és a nemet. Ügyetlenségükön jó nagyot nevettek.

Csodálatos, magas hegyek között kanyarogtak, a tetőn megálltak egy kis pihenőre. Szófiát elkerülték, de még így is nagy út volt előttük. Rilába este későn érkeztek, nehezen találták meg a kempinget. Egy kis patak mellett a füves területen szénaboglyák között parkoltak le, a szülők azonnal hozzáláttak a sátorveréshez. A gyerekek felmászta a boglyák tetejére, onnan csúszkáltak le. A sátrak összeállítás után Anti egy turista gázfőzőn megmelegítette a töltött káposzta konzerveket, bekap-

csolta az autórádiót, ahol éppen a Padödö énekelt. Zsóka Eszterrel kanalkat mikrofonként használva, velük énekelt. A többiek is csatlakoztak hozzájuk, hamar elfeledve az izgalmakat.

Korán reggel napsütésre ébredtek. Kibújtak a sátrakból, ahol csak autók álltak. Felettük körben fenyőekkel borított óriáshegyek tornyosultak, úgy tűnt, hogy nemcsak megvédik e kis területet, hanem bármikor rájuk is omolhatnak. Megindító volt a látvány. Megmosdottak a hideg vizű patakban, összepakoltak. A híres ortodox kolostor tíz percnyire volt onnan. Végigjárták a gyönyörű freskókkal díszített, kegytárgyakkal teli templomot, megnézték a műhelyeket, cellákat, közben hallgatták a szerzetesek különös kórusát. Jókedvük kerekedett, vígan indultak tovább Görögország felé. Többszöri megállással, mert a nagy hőséget nyitott ablak mellett is nehéz volt elviselni az autóban

Policornoba este 8 órára értek. Eszter - aki jól tudott angolul - Antival a recepcióra ment az apartman kulcsáért. A hölgyre várni kellett, a többiek nem bírtak magukkal, leszaladtak a tengerpartra hűsölni, belelógatták lábukat a vízbe, élvezték a hullámok ölelését. Mindenütt pálmák, narancsfák, olajfák díszeltek az utak mellett, a panziók, éttermek kivilágítva várták a vendégeket. A szél erősen fújt, a hőséget eloszlatta, a tenger hullámai a partnak ütődtek, majd visszahúzódtak. Végre megkapták a kulcsot, bepakolták csomagjaikat a lakásba. Zuhanyval felfrissítették magukat, bekaptak néhány falatot a teraszon. Hiába fáradtak el, az új környezetet minél előbb fel akarták deríteni. Tele voltak az utcák fiatalokkal, de idős embereket, kisbabákat is láttak. Kirakatok előtt álldogáltak, vagy éttermekben ültek, vacsorájukat fogyasztották. Ráérősen sétálgattak. Két kis szobában a szülők, a nappaliban a gyerekek hajtották álomra fejüket. Másnap sokáig aludtak, tízóraiztak, máris indultak a partra. A gyerekek két tanéven át jártak úszótanfolyamra. Simi és István már valamennyire el is sajátította az úszás tudományát, de nagy a különbség a medence és a tenger között. Óvatosan, csak a part mentén úszkáltak a sekély vízben. Az egész társaság élvezte a simogató, bársonyos vizet, a végtelenséget, ami úszás közben körülölelte őket. A szülők magas faktorszámú naptajjal kenték be a fiúkat, de pólót is adtak rájuk. A szabadon maradt testrészek mégis hamar megpirultak. Leszállt az alkonyat, elindultak szállásukra.

Vacsora után újra kimentek a partra, nézegették az ilyenkor nyitva tartó üzletek árúit. Nagy volt a nyüzsgés, késő éjjel feküdtek le. A kilenc éves Simi és István hamar elaludt, a tizenhat éves Eszter és Balázs a szülőkkel sokáig beszélgetett még.

Harmadnap Athos szigetére hajóztak. Simiék a hajón lévő medencében töltötték a nap nagy részét. Beleugráltak, lemerültek, de a sós víz azon nyomban felvetette testüket. Bátran lubickoltak benne, mint a delfinek. A nap végére teljes biztonságot szereztek a vízben. A hét további napján már a tengerben is ügyesen úsztak. A szülők is megkönnyebbültek, hogy már nem kell örökké rájuk nézni, féltetni őket a tenger hullámaintól. Kitti sok mesét olvasott Siminek kisebb korában a delfinekről, aki megkedvelte őket játékoságuk miatt. Egy plüssből készült delfinnel aludt éveken át, gyakran nézték a róluk szóló filmeket is.

Az emberek csak annyiban hasonlítanak a delfinekre, hogy ők is szeretnek a vízbe ugrálni, a selymes tengervízben fürdőzni. A fiúk ugyan nem versenyezhetnek a jól úszó delfinekkel, hiszen azok a vízben születtek. Igaz, ők kilenc hónapig az anyaméh és a magzatvíz biztonságában fejlődtek, míg megláthatták a külső világot, mégsem vetekedhetnek a delfinek tudásával. Az utóbbi évtizedekben felfedezték, hogy ha a kismama gyermekét néhány héttel születése után beviszi a medencébe, a baba nem felejtje el ezt a biztonságot, bátran mozog egyedül is, nem merül el a vízben. Természetesen a mamának a közelben kell tartózkodnia, időnként a felszínre emelnie, hogy levegőhöz jusson. Ez a módszer még nem terjedt el széles körben, de Kitti keresztlánya kipróbálta. Három gyermeke soha nem félt a víztől, jó úszók, vízipólósok, szinkronúszók lettek.

A delfin a fogascetek¹ közé tartozó vízi emlősállat. A tengeri delfinek harminckét fajtát három családba sorolja a tudomány. Az embernek vannak végtagjaik, a delfineknél évmilliók alatt ezek elcsökevényesedtek, uszonyokká módosultak. Feltehetően valaha a delfin is szárazföldi állat lehetett, egy kutya külsejű ősragadozóhoz hasonlíthatott. Az ember nem éri el a delfinek két és fél méternyi magasságát, de átlagos súlyuk hasonló. Életkoruk viszont meghaladja a delfinek ötven évét, akár a száz évet is elérhetik az egészséges életmódot folytató emberek.

1 Brehm: Állatok világa. Emlősök; Állatok kalendáriuma

A vemhesség ideje a delfineknél valamivel több, tíz-tizenegy hónap. Ők is egész évben szaporodnak, mint az emberek, a csúcsidőszak náluk is a tavasz és a nyár. Talán a kellemes éghajlat okozhatja ezt, kivirul a természet, több időt tölt az ember is a szabadban, ezért könnyebben szellemre gyulladnak, mint a hűvös, ködös téli időszakban. A kisbabákat mindkét fajnál bábák segítik a születéskor. A szoptatás ideje is hasonló, nem ritka az embereknél sem, főként mostanában, hogy akár két évig is kap anyatejet a kicsi, hiszen ebben minden hasznos ásványi anyag, vitamin benne van, ami a fejlődéshez elengedhetetlenül szükséges. A gyerekek ugyan nem a víz alatt szopnak, de ők sem bírják ezt folyamatosan tenni, időnként levegőt kell venniük. Az így lenyelt levegőt szopás után kifújhatják, ha vállára fekteti őket anyjuk egy rövid időre. A delfineknek vissza kell tartaniuk lélegzetüket, hogy meg ne fulladjanak.

Táplálkozásuk ugyan eltérő, de az emberek közül is sokan szeretik a halakat, rákot, polipot, főként a tengerpartok mentén élők. Helyesen étkeznek, a legegészségesebb húst eszik, így elkerülik az érbetegségeket, ízületi fájdalmakat, nem híznak el, mert a halhús kevés kalóriát tartalmaz. A delfinek rajban halásznak, csettintő, fütytöntő hangjukat visszaveri a víz, ez segít a táplálék helyének megtalálásában, de a mélyben lévő kanyonok, hegyek kikerülésében is. Hasonlóan halászik az ember is, többnyire ugyan egyedül veti ki hálóját, de gyakran összefog a falu népe, és együtt ejtik el a nagyobb halakat. Mindkét esetben csapkodják a vizet a csónakból, a nagyobb hajókból is zajt keltenek, hogy a halakat megzavarják, így könnyű zsákmánnyá válnak. A delfinek nagy frekvenciájú hangokat bocsátanak ki, ugrálásukkal pánikot keltenek a halak között, a sűrűn tömörülő halakat könnyebb elfogni. Az agy barázdáltsága is hasonló, sőt, a delfineké még az emberénél is nagyobb. A tudósok az agy barázdáltsága alapján mérik az intelligenciaszintet. Néhány delfin akár hatvan szót is megért, ezeknek a szavaknak a segítségével pedig kétezer különböző mondat is alkotható ez is bizonyítéka a magas intelligenciájuknak. A hajósok gyakran segítőként használják a delfinet, mert megértik az ember utasításait, megvédik, ha bajba kerülnek, hátukra veszik és kihozzák a partra a fuldoklókat.

A hajóról látható volt a szirtekre épített kolostor. Kiszálltak és megváltották a jegyet, már messziről hallatszott a szerzetesek mély zen-

gésű éneke. Az idegenvezető mindent elmesélt róluk. A szigorú rendben csak férfiak élhetnek a szigeten, nőkkel nem találkozhatnak. Saját magukat ellátják, mindent megtermelnek, néhány árut vásárolnak csak a szárazföldön. Saját készítésű festékekkel festik az ikonokat, az alkotás folyamata ugyanolyan, mint több évszázaddal ezelőtt, az ikonfestő követi őseinek szabályait. Gyertyát, fából, kerámiából vagy gyöngyből, kegytárgyakat készítenek, a látogatók örömmel vásárolják meg ezeket. A tenger visszafelé is dobálta a kis hajót, de őket ez nem izgatta, a fedélzeten maradtak. A fiúk újra a medencében kötöttek ki, nem lehetett őket onnan kihozni sem kéréssel, sem erővel. Az eredmény miatt a szülők ezt nem bánták, hiszen megtanultak úszni. Kitti rájött, miért volt nehéz fiának és barátjának az úzás, pedig gyermekkorában ő is ugyanúgy, a víz alatt tanulta meg a megfelelő mozgást, és időnként ki kellett emelnie fejét, hogy levegőt vegyen. Ezt a ritmust nem könnyű elsajátítani, a víz felszínén megmaradni anélkül, hogy le ne húzza az embert saját testsúlya. Ő is a sós tengerben tanult meg fennmaradni, és így órákig tudott lebegni, matrac nélkül. Sanyi meg is kérdezte egyszer, amikor a parttól távol találkoztak a tengerben, hogy matracon fekszik-e. Ő nemmel felelt. Azóta ő és a gyerekek egészen messzire tudnak beúszni a tengerbe, mert a levegőt ritmusosan veszik és ha elfárad lábuk és karjuk, csak felfekszenek a víz tetejére pihenni.

Közvetlenül a hajó mellett hirtelen három közönséges delfin tűnt fel. Egészen közel jöttek, az utasok azonnal fotózni kezdték őket. Szóltak a fiúknak nézzék, hogyan ugrálnak, játszanak egymással ezek a csodálatos intelligenciával rendelkező, játékos lények. A delfinek hosszú ideig a hajót kísérték, az utasok pedig gyönyörködtek bennük.

A következő napok is élményekben gazdagon teltek. A nap nagy részét a tengerben, vagy a tengerparton töltötték, gyűjtötték a kagylókat, kis rákokat, esténként sétáltak, hallgatták a morajló tengert. Otthon vacsoráztak rendszerint, de egyszer étterembe mentek, hogy a jellegzetes görög ételeket megkóstolhassák. A parton sok kisvendéglőből választhattak, a tulajdonosok kedvesen hívogatták a járókelőket. Egy sármos görög férfi a Tulipánhoz címzett vendéglőbe invitálta őket. Bementek a szőlőlugassal kerített kedves kertbe, görög salátát, vörösbort rendeltek. A tulajdonos melléjük ült és megvendégelte őket Metaxával.

Zsókaék el is nevezték őt Tulipános Fanfannak, mert Gerard Philipe-re emlékeztette őket. Eszter megkérdezte, hol lehet autentikus népzene hallgatni, táncokat látni. Fel is keresték egyik este a közelben lévő szállodát. Ott ugyan csak gyümölcslevet fogyasztottak, de hallgathatták a dallamos görög zenét, a táncosokban is gyönyörködhetek.

Hamar eltelt a tengerparti nyaralás. A hazafelé vezető úton kétszer verték fel a sátrat. Sok szép tájat láttak, különleges élményekben lehetett részük.

Hazatérésük után a szünidőben volt még arra idő, hogy a fiúk további ismereteket szerezzenek a delfinekről. Az ókori görögök² a delfineket delphis néven ismerték és Apolló isten szent állatai közé sorolták. Delphoi-ban, az isten tiszteletére emelt szentély (Delphic Oracle) az ókor legmegbecsültebb jósdája volt. Ide kapcsolódik a delphynus megnevezés, melynek jelentése „anyaméh.” A disznódelfin (angol neve: porpoise), az archaikus francia nyelvből átvett „porpais” kifejezésből ered, melynek jelentése „sertésféle hal”, valószínűleg, mert az állat orra hasonlós a disznóéhoz. Az ókori Görögországban azt, aki megölt egy delfint, szentségtörőnek tekintették és halállal büntették. A görögök „hieros ichthysnek”, szent hálnak is nevezték a delfineket, mivel úgy hitték, hogy Apolló ennek az állatnak a képében alapította a Delphoi jósdát a Parnasszuson. A régi rómaiak hite szerint a delfinek kísérték a lelkeket az Elysiumra, a nyugalom szigetére. Római múmiák kezében delfint ábrázoló képeket találtak, feltehetően, hogy biztosítsák a lelkek biztonságos átkelését a túlvilágra. Híres filozófusok, Plinius, Hérodotosz, Aelian és Arisztotelész emlegették úgy a delfint, mint magas erkölcsi értékekkel rendelkező-, barátságos-, emberszerető lényt.

Az ismeretterjesztő filmek nemcsak a gyerekek számára nyújtanak nagy élményt, a felnőttek is sokat tanulhatnak belőlük. Kedvesek, ügyesek, de elsősorban mosolygós arcuk miatt sokak kedvenc állata. Delfináriumokban, cirkuszokban gyakran órákig tart egy műsor, hosszú sorokban várakoznak a pénztár előtt a látogatók. Nagy dolog volt, hogy kisgyermekként Simiék is részt vehettek ezen a nyaraláson. A tengerpart pezsgő élete, fürdőzés a meleg tengerben, a különleges növények,

2 Trencsényi-Waldapfel: Mitológia

gyümölcsök, halak kóstelása, idegen népek zenéje, öltözéke, szokásai elbűvölték őket. Egy hét alatt úgy összeszokott a két család, mintha egy családot alkotnának. Mély barátság született köztük, ami húsz éve tart. Rendületlenül kitartanak egymás mellett a gyerekek, de a felnőttek is bármikor számíthatnak egymásra. Sok örömteli együttlétben ismerték és szerették meg egymást. Ha szenvedett valamelyikük, vigasztalták, ha rászorultak, segítették társukat. Az élet nehézségei összekovácsolták őket, barátságuk szétszakíthatatlan szálakkal fűződött egyre szorosabbra. Arra a pillanatra, amikor először meglátták a hatalmas tengert, és arra, amikor a játékos delfinek ugrándoztak közel hozzájuk, nem felejtették el, évtizedek után is gyakran emlegetik.

Dobrosi Andrea: A lecke

Élt egy delfin, neve Ervin,
úgy vigyorgott más keservin.

De egyszer túl gyorsan úszott,
s róla az ember lecsúszott.

Egyedül maradt a vízben,
már csak nyammogott halízen.

Utasát hiába várta,
felfigyelt sok furcsaságra.

Ujjal mutogatás, kacaj,
eltávolodott tőle raj.

Pityergett is rendesen,
fel volt háborodva ezen.

Fájdalma miért emberi,
pedig csak hírből ismeri?

Ordított belőle visszhang,
a káröröm szinte illant.

Hogy magára gondolt, tudta,
nem lehet belülről puszta.

A másik ugyanúgy érték,
vigyorok csak elkísérték.

A rosszat immár lerázta,
eljárt delfiniskolába.

Így kikupálódott Ervin,
a mosolygós, bűgő delfin.

Gósi Vali: Delfinyerek-ének
(*csalafinta mesék*)

... Hogy a róka koma miért is járt arra,
amerre a madár sem jár, csak a csúf boszorka
- ma sem tudom nektek elmesélni, sajnos,
de várjatok türelemmel, ígéretem tartom.

Az összes többi turpisság még maradjon a titkom,
mert a kicsi delfinyerek, messzi tengerparton
várja, hogy a történetét végre elmeséljem:
hogyan lopott vacsorához sajtot az egérnek.

Hogy ma végre delfin-nap van, adja át, ki hallja!
S amiért az én meséim zöme csalafinta,
s ha unalmas is kicsit a jegesmedve-nóta,
aki ide most bekukkant, rálel a titokra.

Először is elmesélem, hogy a tengert lakva
éli boldog életét minden delfin fajta.
Gyógyulást és energiát áraszt, s kedves hangja
elárulja, hogy ő bizony tengeri angyalka.

Aki vele érintkezik, s meg is simogatja,
mosolyogni, nevetni fog, s a delfin úgy fogadja,
mint önzetlen barátságot: rögtön viszonozza
- hálából a betegséget, félelmet gyógyítja.

Megérzi, ha lelkünk fáradt: csak „letapogatja”,
s barátságos közelsége máris meggyógyítja,
reménytelen, sötét bajok forrását apasztva:
arany fénnyel bevon minket e vízi angyalka.

Szárazföldi állat volt, így szól a legenda,
s hogy Apolló emelte őt föl a Parnasszusra.
Halál fia lett mind, ki éltét kioltotta,
mondák őrzik titkait, s a görög Delphoi Jósda.

Ám de, hogy az ígéretem is valóra váljon,
szólnom kéne végül is a sajtos vacsoráról...
Hm..., hát ahogy ismerhettek, csalafinta nóta
kerekedik meséimből hosszú évek óta...

Nézzétek el most is nekem... Hááát... a kis egérke,
alig, hogy a tengerpartot futtában elérte,
úgy megijedt ott a hullámok zajától,
hogy el is ment a kedve a sajtos vacsorától.

Így esett a delfin-mese, és hát az ígéret
maradjon legközelebbre, s nehogy azt higgyétek,
hogy majd végül elfelejtem legújabb mesémet
- legfeljebb majd lop a macska sajtot az egérnek!

Vehofsics Erzsébet: Zafír

Ma újra csak rovom a köröket. Szép lassan, mert itt csak úgy lehet. Egy légvétel egy kör. Többet is bírnék, de minek? Egy lélegzetnyi kék csempe, itt-ott repedezett, néhol rozsdafoltos. A víz sós, de állott, sehol egy növény, sehol egy hal.

Zafír vagyok, a csonkaorrú delfin. Valaha szabad voltam. Otthonom volt az óceán. A végtelen kékség, a hullámok és a mélység. Ma már csak a köröket rovom. Egy levegővétel egy kör. Jó itt nekem. Mégis, mikor a tenger felől fúj a szél, vagy vöröses színe van az égnek, akkor álomban otthon járok újra. Anyámmal a végtelen óceán hullámai között.

Amikor még az óceánban éltünk, Anya vigyázott rám. Összetartó család volt a miénk, mindig tudtam kivel játszani. Emlékszem, milyen sokszor versenyeztünk a testvéreimmel és az unokatestvéreimmel, ki tud magasabbra ugrani, vagy ki éri el előbb a tengerjáró hajókat. Vadászni is megtanultunk. Jó móka volt bekeríteni a kishalakat, üldözőbe venni egy-egy nagyobb rajt. Szerettünk az uszony nélküli halak közelében lenni. Olyan esetlenül kalimpáltak a víz alatt, hogy nevetni kellett. Néha lemerültek az elhagyatott roncsokhoz, olyankor játszani hívtuk őket.

Aznap csak ketten voltunk. Anya, meg én. Hogy az időt elússem, elúsztam tőle, aztán vissza. Akkor láttam meg a hajót. Nem volt rajta semmi különös. Kicsit talán nagyobb volt, mint az, amelyiken eddig az uszony nélküliek jöttek. Közelebb akartam menni hozzá, hogy játszani hívjam őket. Az anyukám azt akarta, hogy tartsam magam távol, de unatkoztam, meg kíváncsi is voltam, és az uszony nélküliek olyan kedvesek voltak eddig mindig. Egyre közelebb és közelebb úsztam hozzájuk. Az anyám fütyült, hogy menjek hozzá vissza, - talán megérzett valamit - de én meg sem fordultam, így kénytelen volt utánam jönni.

Aztán megtörtént a baj. Annyira játszani akartam, hogy a nagy sietségben egyenesen beleúsztam valami hálószerűségbe, ami rátekeredett az uszonyaimra, béklyóba kötötte az orromat. Az anyám, mert látta, hogy bajom esett, utánam úszott, de nem tudott rajtam segíteni, csak ő is belekeveredett az egyre szorosabbra fonódó kötelek közé.

Csapdába kerültünk. Idegesen próbáltunk menekülni, de minél jobban próbáltunk kiszabadulni, annál jobban körénk csavarodott a háló. Lassan már mozdulni sem tudtunk, pedig már fel kellett volna mennünk a felszínre levegőért. Láttam az anyám kétségbeesett pillantását, hallottam a füttyeit is, amivel segítséget hív, de nem hallhatta senki. Félni kezdtem. Még jobban ficáncoltam, oda akartam úszni hozzá, de nem engedett a kötél. Majd szétrobbant a tüdőm, csak arra tudtam gondolni, hogy ha valami nem történik, megfulladok. Mielőtt elvesztettem volna magam, az anyámat láttam, meg az uszony nélküli halakat, ahogy próbálták kiszabadítani a kötelek közül. Akkor már nem mozgult. Azután már csak a sötétség volt.

Egy tartályban tértem magamhoz. Szűk volt, éppen csak elfértem benne. Nagyon fáj az orrom és az egyik uszonyom, de legjobban mégis a félelem, és a szűk hely riasztott. Éreztem a tenger hullámzását, az illatát, de nem láttam a hullámokat. Sejtettem csak, hogy egy hajón vagyok. Néha jöttek az uszony nélküliek és megetettek. Megsimogattak, beszéltek is hozzám, mindig ugyanazt a szót ismételték. Ebből késsőbb megértettem, hogy ez lesz a nevem, míg náluk lakom. Zafír. Nem tudom, mit jelent, de kedves hangzása van.

Sokszor féltem. Tudtam, hogy meg akarják gyógyítani az orromat, amit megsebzett a háló - ezt azért megérzi a delfin -, de ezek a kezeléseik eleinte nagyon fájdalmasak voltak. Egyre csak az anyukámat hívtam, de csak idegen füttyök jöttek válaszul. Messze jártunk már az otthonomtól.

A hajóról egy tengerparti szállásra vittek. Egy nagy szerkezettel emeltek le a hajóról. Az egyik uszony nélküli végig ott volt velem, vízzel locsolgatta a bőrömet és nyugtató szavakat suttogott a fülembé. Ma már szégyellem, hogy annyit ficáncoltam, de akkor nagyon féltem. Még soha nem voltam ilyen sokat szárazon. A heveder nyomott, szokatlan zajok és illatok voltak körülöttem. Nem értettem, miért nem tesznek vissza egyszerűen a tengerbe, miért nem kereshetem meg az anyukámat? Dacos voltam, elégedetlen, de csak egy kölyök, akit eddig óvtak mindentől.

Az új helyem tágasabb volt, de egy levegővel körbe lehetett úszni. Egyedül voltam egész nap, unatkoztam. Egy nap jött egy hosszú hajú

uszony nélküli. Azt hiszem, nőstény, mert nagyon finom simogatása volt, olyan, mint az anyukámnak. Később megtudtam, hogy Emynek hívják. Játsszani kezdett velem. Együtt úsztunk a parányi kis medencében. Anynyira boldog voltam, hogy végre nem vagyok egyedül, hogy megmutattam neki, milyen magasra tudok ugrani. Ő hozott nekem először labdát meg karikát, amivel csuda jópofa dolgokat lehetett csinálni. Füttyülni is tudott. Igaz, nem úgy, mint az anyukám, de megértettem, mit akar nekem mondani. Olyanokat kért, hogy hozzam ide a labdát, meg ússzak át a karikán. Megint másik füttyre meg kellett fordulnom, vagy felugrani a levegőbe. Amikor jól csináltam, halat kaptam jutalmul.

Tőle tudtam meg azt is, hogy soha többé nem mehetek vissza az óceánba, mert megsérült az orrom. Az a szép palackorrom. Levágta a zsinór, amikor belekeveredtem. Amíg ő velem volt, még ez sem érdekelt. Örültem, hogy játszik velem, beszél hozzám, megjutalmaz, ha ügyes vagyok. Szomorú csak akkor voltam, amikor egyedül róttam a köröket, vagy a szél a tenger felől fújt. Olyankor nagyon szerettem volna hazamenni.

Egy reggel Emy nagyon szórakozott volt. Nem volt olyan vidám, mint máskor. Nem jött oda hozzám, ahogy szokott, még csak füttyel sem üdvözölt. Egy másik uszony nélkülivel vitatkozott valamin. Mintha rólam lett volna szó, az idegen sokszor mutogatott be a medencémbe, és nagyon hangosan beszélt. Miután elment, Emy bejött hozzám a vízbe. Az arca már azelőtt vizes volt, mielőtt lefröcsköltem volna. Nem értettem, miért nem mosolyog, mint máskor. Nyugtalan lettem.

Odajött hozzám, és azt mondta, hogy most nagyon ügyesnek kell lennem. Azt kell tennem, amit kér, különben elaltatnak. Ez egy kis fejtréást okozott nekem. Miért baj az, ha elalszom? Aludni kell, hogy kipihenjük magunkat, nem?. És mi az, hogy azt kell tennem, amit Emy kér? Neki kérés nélkül is megteszek mindent. Egy csomó buta kérdés, és a válaszok vártak magukra.

Egészen délutánig. A nap már lemenőben volt, amikor Emy bejött hozzám a medencébe, és egy ajtóhoz terelt. Eddig észre sem vettem, hogy ajtó is van a medencém falán. Egy folyosón át egy sokkal nagyobb medencébe úsztunk. Már éppen megörültem, hogy végre jól kiúszhatom magam, amikor furcsa zajokra lettem figyelmes. Félkörívben száz meg

száz uszony nélküli ült, legtöbbje még kölyök. Villámok villantak, de nem jött utána mennydörgés, csak idegesítő morgás és kiabálás. Mit akarnak ezek itt? Emy nyugtatgatott és sípolt is, hogy nézzek rá. Valami azt súgta, hogy ez most fontos dolog, ezért nagyon figyeltem minden mozdulatára. Az első pár suta próbálkozás után belejöttem a játékba. Kari-kán ugráltam, forgolódtam, labdát ütöttem vissza Emynek. Amikor szépen sikerült az orromon egyensúlyozni, vagy magasra ugrani, akkor halat kaptam és egy mennydörgés szerű hang is hallatszott az uszony nélküliek felől. Később rájöttem, hogy ez azt jelenti, hogy tetszett nekik, amit csináltam, és tapsoltak. Boldog voltam, mert láttam, hogy Emy is örül.

Sok idő eltelt az első játék óta, sokszor játszottam már abban a nagy medencében, mégis alig vártam, hogy kinyíljon az ajtó, és beme-hessek oda újra. Lassan megszoktam az uszony nélküliek villámlásait és éles dörömböléseit. Örültem, amikor odajöttek hozzám, hogy megsimo-gassák a csonka orromat. Különösen a kölyök simogatását szerettem, anyámra emlékeztettek.

Szép lassan elteltek az évek, megöregedtem. Egyre kevesebbszer nyílt ki az ajtó, ami a nagymedencébe vezetett. Emyt felváltotta Mark, aki csak megetet, néha úszik velem egyet, de nincs se labdája, se kari-kája, és füttyülni sem tud.

Ma már csak a köröket rovom és vágyakozva nézem a bezárt ajtót. Egy levegővétel egy kör. Jó itt nekem, mégis, mikor a tenger felől fúj a szél, vagy vöröses színe van az égnek, akkor álmomban otthon járok. Anyámmal a végtelen óceán hullámai között.

**Baranyai Attila – Anisse: Kipattant lét-buborékok
2013.02.23. (3)**

Delfin a fajtám
értelmes vagyok és szép.
Védjél meg engem!

Torma Zsuzsanna: Palackorrú delfinek - Visszatérés az ősök földjére

Egyszer volt, hol nem volt, a Csendes óceán vízében békésen éltek egymás mellett a palackorrú delfinek. Élhetek volna Ők a Fekete vagy az Adriai tengerben is, de Ők ott születtek ennek az óceánnak az egyik érintetlen növényzetű partvidékének közelében.

Őseik, akik sokkal régebben éltek, mint Ők, valamikor szárazföldi állatok voltak és tüdővel lélegeztek, akár csak mostani leszármazottaik, de aztán az idők folyamán őseik lábai lassan eltűntek, és vízi állatokká váltak.

De ne gondoljátok ám, hogy a palackorrú delfinek halak! Bár sokan kezdetben annak nevezték őket. Emlősállatok ők, akik úgy szülik meg utódaikat, akár az emberek és tejjel táplálják kicsinyeiket. De még sem mondhatjuk őket embereknek sem, hiszen a vízben élnek. Bár igen gyakran feljönnek a víz felszínére levegőt venni, hiszen másként megfulladnának.

Különleges, egyedi hangjuk megkülönbözteti őket egymástól, ahogy minket, embereket is. Hiszen minden embernek más és más hangja van, főleg felnőtt korában! Amikor még pici babák vagyunk, akkor a sírásunk nem nagyon különbözik egymástól. És ahogy mi emberek másként beszélünk egymáshoz, a delfinek is ugyanúgy megkülönböztethetők egymástól egyéni beszédük, a füttyjelük alapján.

Nagyon ügyes állatok! Ők az óceán, vagy a tenger vízből képesek igen magasra felugrani, és olyan mozdulatokat tenni, mint amikor a jégcsarnokban a jégtáncos nők vagy férfiak fordulatokat tesznek a levegőben! Ez nevezik dupla, vagy tripla szaltónak is, attól függően, hogy kettőt, vagy hármat fordulnak meg, mielőtt újra visszatérnek a jégre. De a palackorrú delfinek az embereknél sokkal, de sokkal magasabbra is fel tudnak ugrani a vízből, az ugrásuk magassága elérheti még a 6 métert is, pedig ezek az emlősállatok igen nagytestűek. Amikor már egészen felnőtté válnak, némelyikük súlya eléri a 300 kilogrammot, vagy még annál is többet!

S hogy miért nevezik őket palackorrúnak? Talán azért, mert az orruk olyan, mint egy üvegpalack, amiben az emberek különböző italokat tartanak.

Az utóbbi időben a globális felmelegedés (amit az egész Földön tapasztalunk) hatására kezdett a víz felmelegedni, s ezért a palackorrú delfinek is kezdtek folyamatosan északabbra vándorolni. Addig-addig vándo-

roltak az óceánban, míg egyszer csak azt vették észre, hogy már nagyon eltávolodtak szülőföldjüktől. Ők ugyan nem tudták, de lassan már az Északi tenger határán voltak, ahol a víz sem volt már annyira meleg és ott sokkal jobban érezték magukat. Elég hamar odaértek, mert gyorsan tudtak úszni és egy nap alatt sok-sok kilométert tettek meg. A delfinek nem tudták azt sem, hogy valaha, nagyon régen éltek már itt is ősdelfinek. Most ezek a palackorrú delfinek tudtuk nélkül visszatértek őseik földjére.

Ezután már itt születtek az utódaik is. Úgy születnek, mint az embergyermek, csak nekik a fejük bújik ki legutoljára, nehogy a vízben megfulladjanak születés közben. Amikor már megszülettek, az anyukájuk gyorsan felviszi őket a víz felszínére, hogy tüdejük levegőhöz jusson. (Éppen a közelmúltban néztem végig egy kisdelfin megszületését, ami számomra igen kellemes élmény volt!) A kisdelfinek sem jönnek azonnal a világra, eltart egy ideig, amíg a kibújnak az anyjuk hasából, akár csak az embergyermek. S a gyermekét megszüülő delfin anyuka mellett is vannak más felnőtt delfinek, (mint régen a bábaasszonyok). Ők segédkeznek, és amikor megszületik a kisdelfin, az édesanyja és a többi felnőtt közrefogják anyát és gyermekét, és védik a nagyobb tengeri ragadozóktól. Mint a legtöbb emlősállat (az embereket kivéve) a megszületett kicsi delfin is rögtön tud úszni, ebben szerencsére nem kell neki segítség, csak kellő védelemre van szüksége.

Talán nem is hiszitek, de ezek a nagytestű emlősállatok nem vadásznak nagyhalakra, mint más tengeri ragadozók, hanem az apró halakat fogyasztják. Ezeknek a palackorrúaknak 250 apró foguk is van, de nincs is szükségük nagy fogakra, hiszen az apró halakat, garnélarákokat és tintahalakat így is könnyen el tudják fogyasztani. Ezért sokan „fogasceteknek” is nevezik őket. Ultrahanggal tájékozódnak, ami segíti őket abban, hogy nem ütköznek neki a másik tengeri állatnak és tengerparti köveknek sem.

Régebben igen sok palackorrú delfint kihalásztak az emberek a tengerekből, óceánokból, mert szerették a húszakat, a zsírjukat pedig felhasználták főzéshez. Sokan a delfinek zsírját használták a lámpájuk megvilágításához is. Úgy, mint régen az emberek, amikor még petróleumlámpát használtak. (Én nagyon sokáig petróleumlámpa világánál tanultam, olvastam, mert nem volt villanyáram a házban, ahol éltem.)

Szerencsére, ma már nagyon sok országban megtiltották a delfinek halászatát és vadászatát. És én ennek nagyon örülök! Biztosan mindannyian láttatok már delfineket, s köztük palackorrúakat is. Igen kedves és okos állatok, tanulékonyak, és több „delfináriumban” is bemutatókat tartanak velük az emberek. Én azonban úgy gondolom, hogy mégis jobb ezeknek az emlősállatoknak kint élni a nyílt tengerek, óceánok vízében, ahol nagyon nagy számban élnek együtt, és segíthetik egymást, ha baj leselkedik rájuk. Ahogy a madarak is szabadnak születtek, és nem mindegyik bírja a zárt helyet, a kalitkát, úgy a delfinek, s köztük a palackorrúak is sokkal jobban érzik magukat természetes élőhelyeiken, mert az emberek között gyakran elfelejtik természet adta füttyjeleiket, már nem tudnak olyan természetesen viselkedni, mint a tengerekben és az óceánokban, a saját társadalmukban.

Riba Ildikó: Delfin

Delfin Dénes és
delfin Diána együtt
mentek el a bálba.
Víz alatti palotában
plankton várta őket
vacsorára.
Friss volt és ízletes,
a vízi zene delejes.

Nézett Dénes Diánára,
hozzá is ért kardszárnya.
Nem bántotta, nem sértette,
helyette őt megszerette.
Bálban vele együtt táncolt,
víz felett ragyogott a hold.
Daloltak a delfinek,
ember azt nem érti meg.

Tova úsztak, parádéztak,
a világ bajának fittyet
hánytak, szökelltek, csobbant
a víz testük alatt, megnyíltak
a hullámok, szerelemes
énekük zengett az éjszaka
bársonya alatt.

Varga Katalin: Szeretlek delfin

Olyan szép baba volt, amikor megszületett. Sokat aludt, de sírt is eleget. Kicsit furcsa, sikongatós módon. Akkor még nem vettek észre semmi bajt sem.

Valahogyan mégsem úgy fejlődött, mint a vele egykorú társai. Férje vette észre, az egyik esti fürdetésnél:

- Nézzed csak, a középső ujjai hosszabbak. Vajon, kitől örökölte?

Kisfiúuk egyre furcsábban kezdett viselkedni.

Aztán egy orvosi vizsgálat megdöbbenetette őket.

Autista a gyerekük.

Tájékozódtak, elolvastak minden, a betegséggel kapcsolatos írást.

Értetlenül álltak a kisfiú düh kitörései alkalmával. Egyre több kék folt ijesztette meg őket. A kicsi kiszámíthatatlan volt. Belemart a szüleibe is. Három évesen sem beszélt rendesen. Mégis okos volt.

Eltöltötte az idejét a saját kis világában. Nem lehetett megsimogatni, a szemébe nézni.

Óvodába se mehetett.

Nagyon szerették így is a gyereküket. Segíteni akartak rajta.

Egy alkalommal találtak a Neten egy érdekes cikket. A Delfinterápiáról szólt.

Sokszor végignézték a filmet. Gyógyulásokról számolt be, nevető kicsikről és szüleikről.

Megszerették a delfineket is. Tudták, milyen okosak.

Előkerült a könyvespolcra Robert Merle könyve is, az Állati elmék.

Az asszony nem gondolta volna, hogy egyszer ő is kapcsolatba kerül ezekkel a kedves állatokkal.

Elindultak hát a nagy útra, viszik a kisfiúkat a terápiára.

Az első alkalom nem igazán vált be. A kicsi réműlten kapaszkodott Édesanyjába. Sikongatott, félt a delfintől. Így ment ez még jó néhány alkalommal. Már-már feladták, amikor egyszer megszólalt a kicsi.

- Delfint akarom, Anya - mosolygott rájuk.

Megtörtént a csoda. Nagyokat kacagva úszkált együtt a fiúk a szelíd, kedves delfinnel. Nem voltak dühkitörései, elkezdett beszélni, ha nem is folyamatosan.

Letelt a terápia ideje. Utaztak haza. Vettek egy nagy plüssdelfint. Kisfiúk kedvence lett. Állandóan a kezében szorongatta Definek szólította.

Megszűntek a rohamai, nem volt több kék folt sem.

Jövõre újra elmegyünk. Határozták el.

Kisfiúk tapsolt örömeiben. Megértette, mit mondtak.

- Szeretlek Delfin - mondta.

Jártó Róza: A delfin

A vízben élő állatok közül a delfin az, amely a legtöbb figyelmet kapja az embertől.

Azt sem tagadhatjuk, hogy a delfin az, amelyről a legtöbbet beszélünk. Erről az állatról jelent meg a legtöbb film és a legtöbb történet, amit a televízió oszt meg a nézőkkel. Nincs olyan nap, hogy a sajtó valahol, valami csodás dolgot nem mesélne róluk és értelmükről, valamint ember-szeretetükről. Arról nem beszélve, hogy gyermektörténetek, kamaszkalandok özöne, íródott meg és került a filmvászonra. Ha valaki meghallja a Fa és a Bi nevet, bizony nem a fa-dezodor és nem a számítógépes bi-t jut eszünkben, hanem Robert Merle, Goncourt - díjjal kitüntetett francia író csoda delfinjeiről megírt regénye, az Állati elmék.

Én mégis egy másik delfinről szeretnék mesélni.

Ezt a delfint Bibi-nek hívták és plüss anyagból készült. A formája még csak-csak delfines volt, de a színe igencsak vitatható. Ha delfinistával akartam volna tisztázni ennek a kis plüss állatnak a hova tartozását, erősen gondba lett volna szegénykém, mivel sötétbe játszó rózsaszíne volt.

Azt sem tudtam, hogy kinek a jóvoltából került a családomba. Mégis ez a kis plüss delfin lett a család kedvence. Közre játszott ebben az is, hogy annyi szép történetet néztek a gyerekek a delfinekről a televízióban, annyi szépet olvastak a mesekönyvekből. A gyerekek és az unokáim egymásnak adták át ajándéknak ezt a plüss állatkát. Aki megkapta, annak onnantól a legdrágább kincse lett. Bibivel feküdt. Bibivel kelt. Ha valami ok folytán kikerült a szem látóköréből, egyből a könny Bibiéért hullott. Úgyhogy jobbnak láttam én, hogy a fiamnak, később a lányaim, a sorban születő unokáimnak, hogy elő kerítsék az elveszett kis delfint. Ha a tanyán szalonnasütés volt, vagy csak egy-egy esti beszélgetés ahol a gyerekek is ott voltak, akkor Bibinek is ott volt a helye. A soros tulajdonos hordta, vonta, a delfin orrát bögyörészte. Ha ez a kis állat tudott volna beszélni, biztosan a legtöbbit mesélt volna a családról.

Mi felnőttek meg főként arra ügyeltünk, hogy a lehetőségekhez képest mindig tiszta legyen Bibi. Ez vagy sikerült, vagy nem. Mégis megtörtént, hogy Bibi elveszett. Azaz dehogyis elveszett. Elhagytuk, illetve ott hagytuk a kórházban.

Legkisebb unokám Noémi beteg lett. Nagyon. A lázát sem mi, sem az orvos nem tudta lehúzni, ezért kórházba került. Minden nap tolongva mentünk látogatni. A mamák, a taták, az apa, a nagybácsik a nagynénik a testvérek. A lányom, éjjel-nappal ott maradt az unokám ágya mellett. Amilyen sűrűn csak tudta, cserélte a priznicet. Az orvos és a nővérek jóindulatú és elnéző mosollyal hagyták. Hogy a vizesruhás-borogatásnak, vagy annak a töméntelen infúciónak köszönhetően-e, de egyszer csak láztalan lett a mi kis virágszálunk.

Amint kipattant a szeme Bibit kérte. Onnantól bármerre mentek az anyjával vizsgálatra, vitte magával.

A gyerek elmesélte, hogy őt Bibi mentette meg, mert valaki belelökte egy nagy vízbe és onnan nem tudott kimászni, pedig mindenki a partról biztatta. De egyszer csak oda úszott Bibi és kilökte a partra. Onnantól jól érzi magát.

Az orvosok, a nővérek a család, mind-mind hitetlenkedve hallgattuk a történetet.

- Bizony jól jönne más kisbetegnél is Bibi segítsége - simogatta meg a főorvos a kislány fejét.

Pár napon belül annyira jól lett a kislány, hogy hazajöhetett. A lányom és a vejem mindent összepakolt, szépen rendbe tették a szekrényt, amit használtak, a gyerek ottléte alatt.

Az unokám hóna alá fogva Bibit, köszönt el az orvosoktól és a nővérektől. Még egy pillantást vetettek a korteremre és indultak. Akkor a kislány megfordult, visszaszaladt a betegszobába. Bibit megölelte, megpuszilta aztán a párnára fektette. Még visszánézet az ajtóból és a szülei után szaladt.

Sok évig volt még beszéd-téma Bibi és az ő csodatevő, gyógyító ereje. Az idő is szépen elszállt. Gábor unokám is megnősült, és apa lett. Imádatlással szerettük a kicsi dédunokámat. De egyszer csak ő is beteg lett. Kórházba került. Befektették a rácsos ágyba, bekötötték az infúziót. Az aggodalomtól sápadt unokamenyemhez fordulva az orvos elmondta, hogy nagyon beteg a kisfiú. Hogy megnyugtassa a kis beteget elő vett a szekrényből egy rózsaszín plüss delfint és a kicsi mellé tette a kiságyba.

- Ez Bibi - csaptam össze a kezem meglepetésemben.

Akkor már tudtuk, hogy Manó, a kis dédunokám hamarosan jobban lesz, hisz Bibi vigyázza álmát.

Sárközi Sándor: A halász és a delfin

Samu aki heringhalász,
ma is messze evezett.
Ki tudhatná nála jobban,
delfint látni élvezet.

Nem hatnak már rá a halak,
valami mást keresett.
Nem tudta még ugyan, hogy mit,
úgy érezte elveszett.

Megkoppant a csónak tatja,
hát ez vajon mi lehet?
Delfin helyett váratlanul
palackposta érkezett.

Felbontotta tamáskodva,
ebben vajon mi lehet?
Azt „írta” hogy keress tovább,
ma még szerencséd lehet.

Lehajtotta kócos fejét,
ez meg ugyan mit jelent?
Ki lehet a jótét lélek,
így küld neki egy jelet?

Ezúttal egy nagy csobbanás,
csónakja is billegett,
elvesztette egyensúlyát,
majdnem vízbe is esett.

Nem is mert már hátranézni,
hátha megint tévedett.
Nem, ezúttal valóban egy
delfincsapat érkezett!

Tudta jól, hogy közel jönnek,
no de mégis mit tehet?
Összezsapta két tenyerét,
szemlélte a lényeket.

Tudta jól, hogy nem kell csali,
de most nagyot nevetett.
Csónakjának hátulján egy
halásznadrág lebegett.

Erre kapott rá egy jószág,
jó illata lehetett.
Azt hitte, hogy finom hering,
biztos nagyon éhezett.

Nézte hogyan úszott tovább,
farka hullámot vetett.
Be kell látni, van még ilyen,
Palack orra tévedett.

Ránézett a sapka alól,
ugyan már, mit méreget?
Biztos lehet pedig benne
nem a tiszta kék eget.

Szegény delfin, orra sérült,
talán ezért tévedett.
Tisztán látta most már Samu,
ez az állat kéreget.

Mit tehet egy szegény halász,
maga is épp éhezett.
Táskájában halas szendvics,
kettőjüknek felezett.

Delfinünknek több se kellett,
száját tátva érkezett,
elnyelte a finom fogást,
ha már egyszer kérhetett.

Alábukott nem kis hévvel,
tíz percet is késhetett,
szájában egy nagyon fényes
kagyló gyönggyel érkezett.

Samu nézett meghatódva,
ennél többet nem tehet.
Megköszönte meghajolva,
aztán búcsút inthetett.

Későre járt, itt az este,
lány szellő kerekedett,
Samu, arcán nagy mosollyal
hazafelé evezett.

Kikötőben vezna lányka,
félénken, de integet.
Hát a fiú ott a bárkán,
mi az amin így nevet?

Üres csónak, száraz háló,
ugyan mi baj lehetett?
Eltűntek a halak mára?
sokszor volt már ily' eset.

Szerelmesen összebújnak,
a lány mélyet lélegzett,
de a fiú izgatottan,
sejtelmesen kérdezett.

Mit szólnál, ha mától kezdve
átírnánk az életet?
Tisztán látta már a lány is,
meglepetést rejteget.

Kinyitotta nagy tenyerét
a lány majd' hanyatt esett,
Megcsillant egy csodás ékszer,
Tán csoda történhetett?

Elmesélte hamarjában
ez az eset, hogy esett,
palackorrú delfinjének
köszönhetnek eleget.

Csodás látvány volt a tenger,
fodros hullámot vetett,
Látták, hogy a holdfényben egy
delfin fark intetet.

Ságiné Szűcs Klára: Mese a delfinekről

Egyszer volt, hol nem volt, térképen innen, földgömbön túl, egy kis falu. Nem volt abban semmi különleges, ha csak az nem, hogy pont a közepén egy gyönyörű tó terült el. Körülötte szépséges mezei virágok nyíltak, partjain sások, nádak nőttek, felette mindig madarak hada csivített. Senki nem tudta, hogy került oda, mikor keletkezett, honnan kapja a vizet, mert nem futott abba egyetlen folyó, patak, de még egy sovány erecske sem. Gondolták, biztosan valamilyen titkos földalatti forrásokból táplálkozik. A víz mindig csodálatos volt, a napsugarak vidáman ug-rándoztak a hullámain, az égbolt kékje visszamosolygott az emberekre. Szerették is a falu lakói a tavacskájukat, nem volt nap, hogy ne látogat-tak volna ki a partjára. A gyerekek szívesen lubickoltak a mindig tiszta és kellemes vízben. Télen meg korcsolyáztak, csúszkáltak. Az öregeb-bek horgásztak, halásztak, mert hogy-hogy nem, soha nem fogyott el belőle a hal. Bárki erre járt, s ha vízbe dobott egy közönséges csalit a horgászboton, biztosan zsákmánnyal tért haza. Jól is éltek az itt lakók, mindig volt mit enniük, de amúgy is szorgos, dolgos emberek voltak. A falut erdők, mezők, rétek vették körül, ahol a népek megtermelték a kamrába valót is, bizony nem vetették meg a munkát. Boldogok voltak, segítették, szerették egymást.

Valahol, az Óperenciás tengeren is túl, élt a jóságos Vízi Tündér, min-den vizek és tengerek királynője. Gyönyörűséges üvegpalatájából elége-detten szemlélte a falut, látta, hogy tette kész, békés emberek lak-ják, akik óvják-védik a természetet, féltik, őrzik kis tavukat. Vigyáznak rá, gondozzák, ápolják a környékét. A tündér, merthogy jóságos volt, gondolta egyszer, hogy bizony ideje volna már megjutalmazni ezt a te-lepülést. Így is tett.

Volt a falunak, mint minden rendes falunak, egy bolondja. Az mindig a tóparton kóricált, már kora reggel ott kezdte a napot, s éjszaka volt mire hazaballagott. Történt egyszer, hogy ez a bolond lélekszakadva, rémülten rohant végig a főutcán, ordítózva, hogy valami szörnyetegek költöztek a tóba. Két óriási hal, akkorák, mint egy sárkány, kiugrálnak a vízből, meg még beszélnek is, az orruk pedig olyan, mint egy borosüveg. Bolond lyukból, bolond szél fúj, legyintettek az emberek, nem hitt senki a félnótásnak. Ő azonban addig-addig rikoltozott, kiáltozott, mígnem a falu első embere felkerekedett, s kikocsizott a tóhoz. Még a szája is tátva maradt! Meglátta a halakat, de nem közönséges halak voltak azok, de nem ám! Törte is a fejét, hogy mik lehetnek, mert ő még ilyet soha nem látott, de nem volt elég tudománya, hogy megfejtse a titkot. Nosza, mindjárt küldött a falu legokosabb emberéért, aki a tanító volt. A tanító nagyot csettintett a kezével, mosolyra húzta a száját és közölte.

- Ezek bizony palackorrú delfinek. Olvastam már róluk a természettudományos könyvemben.

- Delfinek?- hüledezett a falu apraja-nagyja, mert akkorra már mindenki odacsődült, hogy lássa a csodát. Mi fia-borja az?- kérdezték.

- Ezek vízi emlősállatok. A vízben élnek, de gyakran fel kell jönniük levegőt venni, egy légzőnyílás van a fejük középső részén, azzal szíppantanak levegőt. Halakkal táplálkoznak. Különleges képességük, hogy visszhang alapján tájékozódnak - kezdett is mindjárt bele az oktatásba a tanító úr. Csoportokban, a trópusi óceánokban és a világ más meleg vizeiben honosak. De erre felé még senki nem láthatott ilyet.

-A halak nem beszélnek- állították az öregek, ilyenről ők még nem halottak. Ez csak valami boszorkányság lehet.

- Dehogy, dehogy, ez valóság. A delfinek nagy frekvenciájú hangokat adnak. Másodpercenként akár 800 irányított hangot is kibocsátanak a fejük elülső részén található képződményen keresztül, ezt hallják az emberek. S bizony nagyra nőnek, méretük 3-4 méter is lehet, a súlyuk akár a 200-400 kg-ot is elérheti, s hosszú ideig élnek. Társas lények, szívesen játszanak az emberrel is. Értelmi képességeik kiemelkedőek. Csodálatosak, nem szörnyetegek, kedves, embert szerető, az embereknek örömet szerző állatok - sorolta egy szuszra, büszkén a tanító.

Kész csoda, hogy itt vannak, de hogy kerülhettek ide? - sopánkodott. Erre a kérdésre senki sem talált választ, így aztán a falu lakói kénytelenek voltak elfogadni, hogy csoda történt. Nagyon örültek a vendégeiknek, amikor csak tehették kiültek a tópartra, s gyönyörködtek a delfin párban, akik hatalmas ugrásokkal, vidám hangoskodással szerettették meg magukat. Nem is kellett sok idő hozzá, hogy az emberek egyre közelebb merészkedjenek hozzájuk, megsimogassák, megetessék őket.

Telt, múlt az idő. A delfinek és a nép jó barátságba kerültek. A vidám, bolondos állatkák megszépítették az emberek napjait, akik ettől még jobbak, még boldogabbak lettek, s még nagyobb gondot fordítottak környezetükre. Minden kertet gondosan megműveltek, mindenhol virágok nyíltak, még a gyerekek sem szemeteltek, így aztán a Vízi Tündér is nagyon elégedett volt.

A falu sokáig őrizte a titkát. Csak néha vetődtek arra idegenek, akik persze tovább vitték a csoda hírét, ezért egyre több és több látogató érkezett. Eleinte a lakók büszkén és szívesen megmutatták tavacskájuk új lakóit, a tanító úr pedig már mindenkit kitanított a delfinekből, folyton-folyvást ismételve a tudnivalókat.

Volt a faluban egy kapzsi ember, mert kapzsi ember mindenhol lakik, aki egyre azon törte a fejét, hogyan lehetne pénz csinálni ebből a nem várt szerencséből. Történt egyszer, hogy a közösség első embere, akit mindenki becsült és szeretett, lebetegedett, majd nem sokra rá meg is halt. Új vezető kellett. A kapzsi ember addig-addig forgolódott, dörgölözött, ígérgetett, míg meg nem választották vezetőnek.

Na, abba aztán nem is lett köszönet! Amint megkaparintotta a hatalmat, elrendelte, hogy a delfineket csak az nézheti meg, aki fizet érte. Hiába könyörgött a lakosság, hiába mondták, hogy ezt nem szabad, hogy ezzel csak bajt hoznak a fejükre, az első ember nem hallgatott rájuk. Lassan kész cirkuszt emelt a tó köré, kabinokat, amikben jegyet, vásári árukat lehetett venni, lacikonyhát, majd jöttek a mutatványosok, a bohócok. A falu vezetője egyre gazdagodott, mert mindig kevesebb pénzt adott a közösbe, mint illetet volna, a tó környéke pedig egyre rendetlenebb lett. Az idegenek letaposták a virágokat, szemeteltek, megdobálták a delfineket, azt gondolták, mindent megtehetnek a pénzükért.

A lakók rettegve figyeltek, hiába igyekeztek fékezni az idegen látogatókat, hiába veszekedtek az urukkal, egyre csak rosszabb lett minden. Nem volt már kedvük, lassan-lassan kiszorultak a tó mellől is. A delfineken is látszott a szomorúság, egyre bánatosabbak, egyre félnékebbek lettek.

A tündér nagy haragra gerjedt. Törte a fejét, hogyan lehetne változtatni ezen a rossz helyzeten. Látta ő, hogy a falu lakói elveszítették a boldogságukat, tudta, hogy ők ártatlanok, de sehogyan sem tetszett neki a falu vezetőjének kapzsisága, árulása.

Szép nyári reggel volt, amikor a falu bolondja ismét végig rohant a főutcán, s közben azt kiabálta, hogy eltűnt a tó, eltűnt, halastól, delfinesztől, cirkuszostól, mindenestől. Nincs ott semmi, csak egy hatalmas, száraz, homokos folt. A falusiaknak több sem kellett, futottak, szaladtak, hogy a lábuk sem érte a földet, bízva abban, hogy a félnótás nem mond igazat. De nem hazudott. A nép szomorúsága dühbe váltott, elzavarták, elűzték minden bajuk okozóját, a kapzsi urat. Rendbe tették a tó helyét, s reménykedve várták az újabb csodát, mert hiszen a mesékben többször is történhet csoda.

Így volt, igaz se volt, mese volt. Aki nem hiszi, járjon utána!

Singola Edit: Kifliív

Gondterhelten tért este ágyába, sokáig forgolódott, mire pillái elnehezültek. Végre álomba szenderült. Mély nyugalomban álmoképek sorakoztak elé: mosolygós angyalok táncoltak furcsa kékségben. A tenger angyalai. Különös lények, palack formájú orral, mosolygó szájjal, benne sok-sok apró fogacskával, füttyögő hangot hallatva, nagy szemekkel, áramvonalas testtel, pajkosan ugráltak a fodrozódó tenger hullámai között. Ekkor egy hajó közeledett, amelyből kalózok a vízbe dobták Ariont, a görög költőt, aki azt hitte, menten a hullámok martalékává válik. A nagy csobbanására az egyik tengeri angyal azonban mellette termett, a hátára vette, majd kiúszott vele a partra. Arion szerencsésen megmenekült és életben maradt. Az álomnak vége szakadt, a nő felébredt, kinyitotta szemét.

- Jó reggelt! - üdvözölte férje.

- A delfinek mutatni akartak valamit. - mormogta.

- Tessék?

- Delfinekkal álmodtam. Az egyik önzetlenül megmentett egy embert, mégpedig egy költőt. Úgy tűnt, mintha azt üzenné az álom, hogy minden rendben lesz.

- Ez jó jell! Hiszen a delfin a szerencse szimbóluma. Ránk férne már! Mióta is...? - tette fel óvatosan a kérdést a férfi.

- Már egy éve. - sütötte le a szemét - Egy éve nem beszél... a kislányunk.

- Kivételes álomban részesültem, ahogyan hallottam az óceán zúgását a delfinek hangjával keveredve és láttam a tenger hullámozást az állatok hatalmas ugrásával szinkronban, éreztem a víz erejét, a delfinek szeretetét, mintha relaxáltam volna. Megújultam fizikailag és lelkileg egyaránt, feltöltődtem erővel és reménnyel. - folytatta a nő reggeli készítés közben.

Kislánya tányérjába vajas kiflit tett, mint mindig. A hosszú szőke hajú lányka csendben majszolta a reggelit. Némán járt-kelt a házban is, egy szót sem szólt a szüleihez, az iskolában ugyancsak szótlán maradt, a gyerekekkel sem kommunikált egy éve már, az autóbaleset óta. Nyaralásuk utolsó napját befeketítette az a szabálytalanul szembejövő autó. Csodával határos módon a család túlélte, fizikailag helyrejöttek hamar, a kislány eltörött lába is, de lelke sérülését hallgatásba burkolta. A poszttraumatikus állapot feloldásán szakemberek dolgoznak a mai napig a szülőkkel együtt, ám a gyerek még mindig nem akarja megtörni a csendet. Egyelőre képtelen elengedni a félelmet, a szorongását, nem tud megszabadulni a negatív emléktől. Kék szemével befogadja a külvilág eseményeit, elolvassa és megírja a leckéjét, lerajzolja a balesetet, biciklizik, fut, táncol, játszik, megöleli a szüleit, a macskájukat és kutyájukat, mindent úgy tesz, mint a többi gyerek, csak hang nélkül.

A nap szokásos rendben zajlott, az apa és az anya dolgozni indultak, kislányukat pedig iskolába kísérték. A szülők szabad perceikben egymástól távol is ugyanarra gondoltak: Vajon van remény?

Este közösen vacsoráztak, kérdezték a kislányt az iskolai dolgozatról, az órákról, de a gyerek csendben tekintett rájuk, nem azért, mert nem akart válaszolni, szeretett volna mindent megosztani szüleivel, de mégsem ment, valami titokzatos erő szorongatta, valami félelmetes sötétség visszahúzta, nyakon ragadta és nem engedett egyetlen szót sem ki a torkán. Az okos kisleány nem értette, mi történik vele, viszont az idő múlásával hozzászokott e különös állapothoz, amelyből képtelenségnek tűnt kiszállnia.

Aznap az apja kísérte ágyba, betakargatta, és mesélt neki a tenger állatairól: halakról, cápákról, bálnákról és a kedves delfinekről. Elmondott kislányának egy történetet, amelyben egy delfin megsérült, úszás közben belegabalyodott a rákhalászok hálójába. Akárhogy próbált menekülni, nem tudta kiszabadítani magát, megijedt és nagyon félt. Hiába küzdött, mivel nem járt sikerrel, feladta a harcot. Nem maradt más választása, minthogy elfogadta, hogy rabságba esett, azt gondolta, talán soha nem menekülhet. A rákászok megtalálták a sérült állatot. Elvitték egy hatalmas akváriumba, és próbálták meggyógyítani farokúszóját, de sehogy sem boldogultak vele. Úgy tűnt, a delfin hiába maradt életben, soha többé nem térhet vissza az övéi közé a tengerbe. Az akváriumban meglátta egy kisfiút, aki épp nagyon szomorú volt, mert egyetlen barátja sem akadt. Amint közelebb lépett a delfinhez, azonnal melegség töltötte el a szívét, mert érezte, hogy jó barátok lesznek ők ketten. Ezután a kisfiú minden nap meglátogatta a delfint, tartotta benne a reményt, a delfin pedig boldoggá tette a fiút a barátságával, egyikük sem érezte többé egyedül magát. Végül a kisfiú talált egy orvost, aki segített a delfinnek műszonyt készíteni az elvesztett helyébe, hogy képes legyen ismét úszni. Mindenki boldogan élhetett tovább, a delfin visszatérhetett igazi otthonába, a tengerbe, de sosem felejtje el a kisfiút, barátságuk örökre megmarad, a kisfiú pedig megtanulta, hogy a reményt soha nem szabad feladni, mindig van kiút a nehéz helyzetből, és az igaz barátság és bizalom minden rosszat legyőz, csak hinnünk kell benne mindenáron.

- Ez a kisfiú épp olyan okos volt, mint te, kislányom! - szólt az apa. Kérlek, soha ne add fel! Szabad vagy, akárcsak a delfin, le tudsz győzni

minden akadályt. Anya és én hiszünk benned! És nagyon szeretünk, kicsim. - puszilta meg a kislányt.

- ... - a gyerek bölintott.

- Tetszett a történet? - kérdezte az apa.

- ...- ismét bölintott.

- Hoztam neked valamit, nézd! - zsebéből elvett egy üvegből készült kis delfint. Madzagot kötött rá, majd lánya ágya fölé akasztotta. - Vigyázni fog rád.

A delfint megvilágította az éjjeli lámpa fénye. Csillogott a kis jószág a gyermek felett, jelezve, hogy a remény sosem alszik ki.

- Tudod, kislányom, a delfinek időnként feljönnek a víz felszínére friss levegőért. Levegő nélkül mi, emberek sem maradnánk életben. A delfinek rendkívül okos állatok, megtanítanak minket arra, hogy ritmusban éljünk, mert ők is így tesznek, beszívják a levegőt, alámerülnek, úsznak, a víz alatt visszatartják a lélegzetüket, majd újra feljönnek, és úgy lökik ki a levegőt, mint egy pezsgősdugót. Ezzel együtt kibocsátják az érzelmeket is, megszabadulva minden nyomasztó érzéstől.

- ...- a kislány figyelmesen hallgatta apja szavait, miközben a csillogó kis delfint figyelte.

- Ez a kis üvegdelfin örzi neked az éltető levegőt, a fény csillogása pedig mutatja a ritmust, amelyre szükséged van. - fejezte be az apa. - Jó éjt! - majd lekapcsolta a lámpát.

A férfi már ágyban feküdt, amikor a nő is hálósobájukba tért.

- Láttam a delfint a gyerekszobában. - jegyezte meg mosolyogva a nő.

- Egy feng shui boltban vásároltam. Nem tudtam kivenni a fejemből a reggeli beszélgetésünket az álmodról. Az eladónő azt mondta, a delfin a gyermek és a segítő barátok területének jelképe, harmóniát hoz arra a területre, ahova helyezük. Nos, oda raktam, ahol a legnagyobb szükség van rá.

- Hallottam, hogy delfinekről meséltél neki. Gyönyörűen hangzott a hasonlat a légzéssel és az emóciókkal. Bárcsak megértenél!

- Értelmes és intuitív gyerek, hasznára lesz, bízz benne! - simogatta meg feleségét.

- Mit tehetnénk még?

- Hááát, van még valami. - felelte sejtelmesen a férfi.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

- Micsoda?

- Egy csoda. Mégpedig delfinterápia.

- Nagyon rákattantál erre a delfin témára, azért nem kell túlzásba vinni. - ripakodott rá a nő.

- Nem viszem túlzásba, utánaéztem. A delfinterápia egyfajta katalizátorként funkcionál mind fizikai, mind pszichikai problémánál. Rengeteg kutatást végeztek ezzel kapcsolatban, és sok pozitív tapasztalattal gazdagodtak, akik kipróbálták.

- De nem fogja bántani a delfin?

- A delfin? - nevetett. - Hamarabb bántják majd az emberek, szavakkal, megvetéssel, kiközösítéssel.

- Igazad van. Hogyan működik ez a terápia?

- A delfinek szonárhullámai változást idéznek elő az emberi agy- és gerincvelőben a rezgések által, ettől kémiai anyagok szabadulnak fel a testben, amelyek az egész idegrendszerre stimulánsként hatnak. A gyerekek kiváltképp fogékonyak erre. A delfin egyszerűen letapogatja a szervek rezgését, érzi, hol a hiba, az ember pedig feltöltődik pozitív energiákkal, kijavítja a tökéletlenséget, megszabadul a negatív érzelmektől, akárcsak egy pezsgősdugó.

- A félelemtől kellene megszabadulnia. - vágta rá az anya.

- Igen. Azt olvastam, hogy a delfinnel érintkezés segíthet ebben, mert amikor az ember megérinti az állatot, de elég csak közel lennie hozzá, máris csökken a stressz.

Három hetet töltöttek a delfinek között. Eleinte csak nézte a kislány a vízi emlősöket, szemlélte, ahogyan úszkálnak, játszanak, szinte nevetnek. A gyerek arcát sem hagyta el a mosoly, együtt örült a delfinnekkel. Az állatok felszabadult pajkossága átragadt rá is, gondmentesen szaladgált a medence szélén, önfeledten dobálta a delfineknek a színes karikákat, amelyeket azok mindannyiszor visszahoztak. Aztán a terapeuta megengedte, hogy a vízben is játszhasson a kedves jószágokkal. A kislány egyáltalán nem félt, amikor a medencében melléúszott az egyik delfin. Azonnal barátjának érezte, ölelte a nedves állatot, az pedig körbeúszott vele a vízben, mosolyogtak mindketten. A szülők összekapaszkodva álltak a parton, várva, hogy a kislány kikiabáljon nekik. Tisztában voltak vele, hogy ez nem történik meg ilyen hirtelenséggel,

de a reményt nem adták fel, hiszen nap nap után tanúi lehettek a gyerekek önbizalom-növekedésének. A csillogó szemű kislány az utolsó napon nehezen vált meg kis barátjától, a medence széléről könnyes szemmel integetett a delfinnek, az pedig uszonyával visszaintett neki. Így indultak haza - a gyerek összeszedettebb, figyelmesebb, fegyelmezettebb és felszabadultabban viselkedett, mint a terápia előtt, már kimutatta érzelmeit, gesztusaival és mimikájával már kommunikált, csak még szavakkal nem -, továbbra is némán.

Néhány nap múlva, egyik reggel kissé elaludtak, az anya sietve tette a gyerek elé kiflijét. A kislány felemelte a péksüteményt a tányérról, a levegőben mozgatta.

- Ne játssz az étellel, kérlek! - szólt rá ingerülten.

- Kifliív.

- Mit mondtál, kicsim? - ejtette ki a kezéből a pohár tejet. De nem mert mozdulni, nem tudta, a gyerekek, miként reagál.

- A delfinek kifliívben ugranak. - mondta a gyerek.

- Kifliívben? - kérdezett vissza. Legszívesebben sikított volna örömeiben, hogy végre megszólalt, ám nem akarta megijeszteni a kislányt, csak a férjére sandított.

- Anya, miért sírsz?

- Kifliív, ez nagyon szép. Ügyes vagy! - fordult felé az apja.

- És tudad, hogy a delfinek tüdővel lélegeznek, időnként a felszínre úsznak, hogy levegőt vegyenek? Apa mondta, hogy ritmusra tanítanak ezzel minket is. Meg valamit a pezsgősdugóról, csak arra már nem emlékszem.

- Valami ilyesmit meséltem. - nyelte a könnyeit immár az apa is.

- És reményre is tanítanak a delfinek, ezt soha ne felejtse el! - tette hozzá az anya, magában pedig, hogy ő sohasem fogja. - közben magához szorította kislányát.

- Ma az iskolában a védett állatokról kell beszámolót tartani, én a delfineket választottam.

- Mit tudsz még a delfinekről? - kérdezte az egyik szülő.

- Hallani akarom a hangod! - suttogta a másik.

- Amit éreztem, amikor a delfinekkel úsztam. Hogy nagyon kedves állatok, akik megértettek engem. Szerettek, nem jobban, mint ti

engem, hanem másként. És boldognak éreztem magam, amikor együtt játszottunk.

- Olvastál is a delfinekről? - kérdezte az apja.

- Sokat. Különleges állatok, mert hiába van sok kicsi foguk, nem tudnak rágni, mert rágóizmusuk nincsen, orruk sincsen, csak egy nyílás a fejük tetején, szagolni sem tudnak, viszont érzik a sós-, édes-, savanyú- és keserű ízeket. A fülük pedig a szemük mögött van, igazából nincs fülkagylójuk, mint nekünk. A hangokat az állkapcsuk is továbbítja számukra, de a legérdekesebb, hogy ultrahangot bocsátanak ki, amely visszaverődik az útjukba kerülő tárgyakra, így látják meg azokat. Ugye, milyen furcsa, anya?

- Nem is tudtam ezeket. Mit fogsz még mondani róluk?

- Hogy vigyázni kell rájuk, mert sokszor beleakadnak a halászhálóba, és a tengerek felmelegedésével veszélybe kerülnek, mivel elúsznak a hidegebb vizekbe, ahol nem találnak megfelelő táplálékot. Pedig nagyon szeretik a tintahalat meg a makrélát, és imádnak kifliívben ugrani.

- Én is mondok még egy mesét a delfinekről: egy nagy hajót megtámadtak a kalózok, épp ezen utazott Arion, a görög költő is, akit vízbe dobtak. Szegény ember azt hitte, a cápák eledelévé válik, azonban egy tengeri angyal, egy mosolygós delfin mellette termett, kiúszott vele a partra, így Arion megmenekült, és boldogan élt tovább. - akárcsak mi kislányom.

Varga Csaba: Hajótöröttek

Csillagos égbolt fénye világlott az óceán felett. A Hold még messze járt, de a távoli űrben lángoló óriások tüze haloványan villogott, s milliárd fényévnyi ragyogásuk szelíd hevével simítottak végig a csendes habok felett. Amilyen sötét volt az éjszaka, s amennyire halk és szinte mozdulatlan a végtelen víztükör kék árnyának százmérföldnyi villanása, oly hirtelen érkezett meg a hajnal a keleti égbolt felett. Szelet hozott magával, hideg fuvallattal érkezőt, ami magasról vágott le a ringatózó hullámok közé, s oly erővel süvített végig a vízfelszín felett, hogy öles magasságra gyötörte fel azokat. Derengett. Ahogy az éjszaka lassan

átadta a helyét a reggelnek, úgy lett egyre mostohább az idő az óceán felett. A szél dühöngésétől a víz zavarossá változott, s ahogy a hullámok egymással versengve minduntalan átcsaptak egymás taraja felett, úgy vesztette el kékségét a végeláthatatlan tenger. Szürke lett a mérföldnyi mélységből felkavart iszaptól, amelynek egyhangú színét csak alig-alig tudta megfakítani a moszatok zöldes ármádiája, és amikor a szél végre elállott, már piszkos sárga felszínével köszöntötte a felhők mögül kibúvó Nap bátortalan sugarait.

A lassan elcsituló végtelen víz felszínén dereglye hánykódott napok óta, s annak tágas, tucatnyi emberhez faragott belsejében három lélek feködött. Bálnavadász hajót tört össze a dühöngő vihar, onnan menekültek a mentőcsónak kétes biztonságába. A legénységből, rajtuk túl, senki sem maradt, elnyelték őket a hegynyi hullámok, sírjuk lett a néma víztükör. Tengerészsors ez, amit magának választ végzetül minden hajóra mérészkedő. A három hajótöröttből ketten javakorabeli matrózok voltak, s egy ifjú, amolyan tudósféle. A hajósok a csónak egyik felében heverték, szakadt, vitorlavászonból varrott nadrágjukon, és ujjatlan ingükön kívül más ruhát nem viseltek. Volt még velük egy-egy hányódott sorsú, öreg tengerészkabát, azt magukra terítve próbálkoztak óvni elgyötört testüket a hajnali hideg ellen. Arcuk napszitta, bőrük ráncos volt, a tengeri sós levegő nem hagyta emlék nélkül a vízen töltött évtizedeket. Szájukban csak néhány fog árválkodott, a tengerészek átka, a rettegett skorbut ritkította meg azokat. Övükben rövid, erős pengéjű kés csillogott, viharvert vászontokjában. Az ifjú náluk sokkal jobban volt öltözve. Remekbe szabott, időtálló anyagú nadrágját csak néhány helyütt szaggatták meg az elmúlt napok gyötrelmei. Vászoningén a gallért magasra felgombolta, s vastag gyapjú pulóvert húzott föléje, aminek köszönhetően alig értek el bőréhez a hideg undok hullámai. Vele volt még erős bőrtarisznyája, benne mindenféle holmival, amire utazó számíthat a nélkülözéssel töltött hajóút hosszú hónapjain. A többi csomagot elnyelte a háborgó tenger, legénységgel, kapitánnyal, zsákmánnyal együtt. A dereglyében, az ülésnek szánt deszkák alatt, két kis vizes hordó volt rögzítve, s egy faláda, benne ruhásákban némi kétszersült, tucatnyi húskonzerv társaságában. Négy hosszú evező is tartozott a csónakhoz, ezek bánatosan himbálóztak tartójukban. Ezzel a szegényes

holmival hánykódott a három ember a nyílt vízen, s közben nem is sejtették, hogy lélekvesztőjüket milyen irányba sodorhatják az óceáni áramlatok.

A hajó Afrika nyugati partjainál vadászott, amikor a pusztító vihart a hátába kapta. Már hazafelé készülődtek, a hordók színültig teltek bálnaolajjal, a kötélzet szakadozott volt, a vitorlák tépettek, a legénység fáradt és kimerült. A szél hegynyi hullámokat terelt maga előtt eszeveszett sebességgel, de mire a másodtiszt észrevette őket, és ordítva utasítást adott, már a nyakukon volt. A főárbotot játékszerként szakította derékba, az pedig teljes súlyával oldalra dőlt, s mire a matrózok lebaltázták a köteleket róla, majdnem felborította a hajót. A tatárbot sem járt másképpen, feszes vitorlájába belekapott a süvítő vihar, és a fedélzetre döntötte. A legénység fele ott költözött el az élők sorából. Meghalt a kapitány, és az első tiszt is, az életben maradtak pedig megpróbálták vízre bocsátani a mentő dereglyéket.

A tudósféle ifjú az apró kabinban aludt, amikor a vihar megérkezett. Erősen a válaszfal deszkájának repült, amikor az árboc eltörött, s a megdőlt hajóban alig találta meg a kijárat ajtaját. Bőrzsákját a nyakába kanyarítva lépett a fedélzetre, ahol addigra már eluralkodott a félelem. Már alig lézengtek a hajón. Mindenki harsogva kiabált a másiknak, miközben vészterhes hullámok csaptak át az óceán prédájaként sodródó hajó felett, embereket kaptak a magasba, hogy aztán élő terhüket a vízbe dobják, s azok ott leljék szörnyű halálukat. Néhányan próbálták magukat kikötni az ott hánykódó kötelekkel, mások a mentőcsónakokat hajították a vízbe. Kettőt azonnal elsodort az ár, mielőtt bárki bezállhatott volna. A harmadik kötelét valaki a törött árbochoz kötötte, így az vergődve bár, de követte hatalmas testvére szánalmas roncsát a viharban. Az ifjú nem tétovázott tovább. Hirtelen a hajó oldalánál termett, majd hatalmas lendületet véve a csónakba ugrott. Ott azonnal az egyik ülődeszkához hurkolta a derekát. Amint felnézett látta, hogy két tengerész ugrik át a hajó oldalpalánkján. Az egyik egyenest a dereglye közepébe érkezett, a másik a vízbe esett. Míg az ifjú a hullámok közt vergődött maga mellé segítette, a másik matróz elvágta a rögzítő köteleket. Ezután minden figyelmük a hajó felé fordult, aminek végzete akkorra már beteljesedett. Árboc nélkül a hatalmas hullámok játékként do-

bálták, majd minden figyelmeztetés nélkül reccsenve törött darabokra. Úgy szállt le a mély hullámsírba, mintha soha nem is hasította volna délcegen a tenger zúgó habjait.

Majd egy hét telt el a hajótörés óta. A dereglyében ülő három embert az óceán szeszélye kínoztá, nappal az erős napsütéstől szenvedtek, éjszaka a dermesztő levegő hidege gyötörte őket. Az a kevés kis élelem, és ivóvíz, ami a csónakban volt, erősen megcsappant már, szárazföld nem látszott sehol a végtelen horizont aljáig, és sejtelmük sem volt arról, hogy merre járnak. Néha eveztek néhány órát az egyikük által helyesnek vélt irányba, aztán reményt veszelve lökték helyükre a lapátokat, hogy utána órákig csak a nyílt vizet bámulják. Ahogy telt az idő, s fogyott a víz, és az eleség, a két öreg matróz úgy lett egyre ellenségebb az ifjúval. Nem tudták elviselni okos, megfontolt szavát, amint az kitartásra biztatta őket. A gyomruk korgott, a nyelvük a szomjúságtól száraz volt, mint a tapló, és egész nap cinkos tekintettel sugdolóztak a dereglye orrában. Az óceán nagyot változott a hajótörés óta. A vihar elvonult, a felhők már messze jártak, ragyogó napsütés melegítette a levegőt, és egyre több halraj vette körül a csónakot. Ez mentette meg a hajósokat, s az ifjú leleményessége. Bőrszákjából erős horgot kuttatott elő, az evezőtartó vasánál kiegyenesítette azt, és egy darab kötéllel az egyik evezőhöz rögzítette. Majd amikor egy végeláthatatlan halraj körbevette a csónakot, néhány erős döféssel halak tucatját emelte az ülődeszkák közé. Azon mód rávetették magukat, s nyersen falták az ízletes halhúst, színiültig töltötték a gyomrukat vele. A szomjúságukon is enyhített némileg, a kiszáradástól óvta meg elgyötört testüket.

Ahogy teltek a napok, amit már számolásukban is elvették, úgy lettek egyre megviseltebbek, és kimerültebbek a csónakban hánykódó emberek. És úgy lett egyre nagyobb az ellenségeskedés közöttük. A vén tengeri medvék összefogtak az ifjú ellen, annak már az éjszakai sem teltek nyugodtan, állandóan a rossz szándékú matrózokat leste félig lehunytt szempillái alól.

Az életét akkor talán a delfinek mentették meg... Egy verőfényes délutánon, amikor az elköszönő fény sugarai behajlottak a horizont narancssárga vizébe, óriás halraj vette körül a csónakot. Az ifjú használatba vette szigonyát, és ennivalóval töltötte meg az úszóalkalmatosság

belsejét. A matrózok rávetették magukat a friss halra, és könyéig izsamós kezekkel tömték magukba a náluk lévő késsel kihalászott darabokat. Az ifjú is nekikezdett, amikor hirtelen éles sípolás rohant végig az óceán felett. A Nap felől érkezett, és amint a hajótöröttek fejüket felemelve a hang forrását keresni kezdték, valami feledhetetlen kép tárult a szemük elé. Delfinek szakították szét a tenger sima felszínét, s áramvonalas testükkel az ég felé törtek, majd miután repülésük a csúcspontjára érkezett, hangos csobbanással merültek újra a hűs habokba. Több tucatnyian voltak, és a halakra vadásztak. Amit az emberek sípolásnak hallottak, az a delfinek hangja volt. Szinte fület repesztő magasságokba emelkedett, amint közel érve körbeúszták a csónakot. A halak ijedten rebbentek tovább, ahogy a fürge ragadozók rájuk rontottak, de oly sokan voltak, hogy egymás elől torlaszolták el az utat. A delfinek pedig nem kegyelmeztek, falták a zsákmányukat, s hangos füttyögéssel távolra űzték az apró halak végtelennek látszó sokaságát. A vízbe bukó Nap fényénél még látták őket jó darabon a hajótörött emberek. Aztán, ahogy elfakult az alkony utolsó villanása, a csónak fenekére ereszkedtek, és kabátjukba burkolózva, némán készültek az éjszaka hidegére.

Másnap a delfinek visszatértek. És halak is jöttek előttük, amikből az ifjú ismét bőséges vámot szedett. Délelőtt volt, az idő felhős, szomorú, a reggeli sűrű köd éppen, hogy elszállott. A füttyögésre az emberek már messziről felfigyeltek, és szigonyukat emelve készültek a halászatra. Az ifjú közben észrevette, hogy a raj mindig azonos, állandó irányt követ. S mivel tudta, hogy a delfinek szeretik a partok közelségét, rábeszélte a matrózokat, hogy evezzenek. Minden nap visszatértek, és egyre barátosabbak lettek. Némelyikük oly közel úszott el a dereglye mellett, hogy hevesen megbillentette azt erős szárnyának vízbe hasított hullámaival. Az ifjú érezte, hogy vezetik őket, talán egyenesen a szárazföld felé. Már egy hét is eltelt, s a mindennapi társaság erős jókedvben tartotta az ifjút és a tengerészeket, amikor a cápa rájuk támadt. A Nap már magasan járt, de a delfinek aznap még nem jelentkeztek. Hirtelen lökést éreztek a csónak oldalán, s már-már örömmel hajoltak át annak palánkja felett, amikor hatalmas fehér cápa tört elő a habok közül. Az egyik matrózt majdnem elkapta, ahogy az a kezét a víz

fölé tartotta. Az ifjú rántotta vissza a fűrészszerű fogak csapdája elől. A cápa azonban nem hagyta annyiban, a dereglyének támadt, és majd felborította azt. A delfinraj ekkor érkezett, és fülsiketítő sípolás közepette támadt a tenger rettegett ragadozójának. Körbevették, s az emberek ámulva nézték, milyen könnyedén bánnak el vele. Némelyikük óriási sebességgel ütközött neki, mások az uszonyába haraptak éles fokkal. És terelték, egyre messzebb az emberektől, egészen addig, míg az hirtelen egy nagyot csapva farkával örökre eltűnt a felzavart hullámok között.

A hajótöröttek már hetek óta eveztek a delfinek nyomában. Azok mindennap jöttek, és vezették a dereglyében utazó elgyötört lelkeket. Az ifjú már bizonyos volt abban, hogy a szárazföld lassan feltűnik a horizonton, figyelte a madarakat, s azok között látni vélte olyanokat, akik csakis a partról jöhettek. De azt a végtelen látóhatár még rejtette előlük. Már egy hónap is eltelt a hajótörés óta, amikor egy reggelen sűrű, nyúlós köd borította el a szemük határát. A Nap fénye szinte alig tudott áthatolni rajta, és rongyos foszlányai egészen a vizet érték. Szürke volt, vészterhes, hideg pára csapódott le belőle, és a hajótöröttek ruháját szinte esőként áztatta bőrig. Akkor a delfinek sem jöttek, s utána még jó pár napig. A halhús kifogyóban volt, szigonyozni sem tudtak, így a három ember gyötrődve evezett tovább a ködös útvesztő felfel csapó hullámain. Amikor a köd elillant, a délelőtti verőfényes égbolt tiszta levegőjén át már messziről meghallották a füttyögetést. Az ifjú örömmel köszöntötte a delfinrajt, akik közel úsztak a dereglye palánkjához, úgyhogy azon átnyúlva meg is simogathatta őket. Borjak is voltak velük, kicsi, de annál ügyesebb delfinek, akik alig pár napja születtek, mégis tartani tudták anyjukkal a csapat észveszejtő sebességét. Örömmel füttyögették körbe a csónakot, s nagyokat ugrálva fröcsköltek szerteszét a vizet. A két öreg matróz eközben a csónak orrában suttogott. Éhesek voltak és kimerültek a többheti nélkülözéstől, s az ifjú nem is sejtette, hogy mire készülnek. Az egyikük lassan a szigonyhegyes evező felé nyúlt, majd egy óvatlan pillanatban magasra emelte azt, és hatalmas erővel az egyik, a csónak mellett fickándozó delfinborjú hátába mártotta. Az ifjú a fülsiketítő sípolásra kapta oda a fejét, s látta, amint azok ketten a csónakba emelik a szigony végén vagdalkozó

borjút. Mire észbe kapott, az egyik tengerész már előhúzta élesre fent törét, és egyetlen mozdulással kivégezte a kis delfint. Az ifjú evezőt ragadott, és két jól irányzott csapással leütötte a gyilkosokat. De ez a dühtől vezérelt hirtelen tette már nem segíthetett rajtuk. A raj a kis borjú halálos visítására teljesen megvadult. Felforrott a víz a dereglye körül, s a zavaros habok között a delfinek körbevették az embereket, és oly fülsiketítő hangokat hallattak, amit az ifjú csak fülére szorított kezekkel tudott elviselni. Mellette a tengerészek kábultan éledeztek, s amikor feleszméltek, riadtan kapaszkodtak a csónak oldalába, ami többször is kis híján a tengerbe borult. De amilyen féktelenül tajtékozott a delfincsapat a borjú halálának utolsó hangjára, oly hamar lett csend hirtelen. A víz elsimult, s bár letisztulatlan felszínében vajmi kevés dolog látszódnak, semmi nem mutatta többé a delfinek jelenlétét. Eltűntek örökre, elnyelte őket az óceán végtelen kék tükre, és sorsukra hagyták a hónapnyi hánykódástól és félelemtől elgyötört, kétségbeesett hajótörött embereket...

A szárazföld felett napnyugtakor tűzvörösen izzott az ég. Amikor a fény kiszürkült, a magasban szél támadt, és messziről érkező, sötét, vészterhes fellegetek terelt maga előtt. Ahogy azok a tenger felé sodródtak, súlyos koloncukat hordozva forrongó gyomruk mélyén, a part előtt csipkés ormaival, délceg hegyvonulat állta útjukat. A szél könnyedén hágott föléje, de a felhők hasát kiontották a magas csúcsok sziklái. Ahogy átvergődtek a nyugati oldalra, már dőlt belőlük a jéghideg eső, amit cikázó villanások hasítéka kísért a föld felé. Akkor aztán a hegyseget elhagyva újra hátukba kapott a felülről érkező szél, s az alig tucat mérföldre lévő tenger vizét bömbölve támadta meg a hatalmas vihar. Ahogy átszáguldott a part felett a nyílt óceán vize felé, a villámfénynél jól látszott, nem is oly messze a szárazföldtől, hogy a tarajos hullámok valami csónakot dobálnak könnyedén. Annak alján, az ülődeszkák között három aszott emberi lény figyelte rettegve a vihar erejét. Amikor a szél odaért, foszlányos szárnyának egyetlen csapására hegynyi hullám emelte magasba a dereglyét, odafent fordított rajta egyet, majd iszonyú erővel temette magába. Oly mélyre húzta a felháborított felszín alá, mintha csak azt akarta volna, senki ne tudja meg, hogy a hálatlan emberi lelkek hol lették iszonyú halálukat.

Amikorra a vihar erejét veszítette a nyílt óceán felett, már reggeledett. A szél tovaállt, a terhüket veszített fellegek szétfoszlottak, a felzavart víz lassan visszanyerte méltóságát, színét, tükrének vakító csillogását. Távolról erős füttyszó hallott, amire körben még több felelt. Delfincsapat üldözte zsákmányát a kéklő messzeségben...

Zádory Claudia: A pályázat

Nagy volt az izgalom az osztályteremben, nyüzsgés, hangzavar. Ma van az eredményhirdetés. Az iskola pályázatot hirdetett „Testvéreink végveszélyben” címmel, az alkotásokat első körben az osztályfőnök értékelte, és nem soká kiderül, ki mehet tovább a következő fordulóba és egyben döntőbe, az iskolai megmérettetésre. Nem volt semmi megkötés, a gyerekek indulhattak zenei művel, tudományos, irodalmi alkotással, de a képzőművészeti kreációkat is nagy szeretettel várta a szakmai zsűri.

Nagyon nehéz feladat! - gondolta Willy, mikor a papír fölé görnyedve dolgoztatta agytekevényeit.

Palackos Willy-t szorgalmas diákként ismerték meg tanárai az iskola eddigi évei alatt, ám ebben az évben kicsit 'elszaladt' vele a tengeri csikó. Inkább csavargott barátaival, elsüllyedt halászhajókat kutattak fel titokban, vagy a helyi szinkronúszó lányok után koslattak tanulás helyett. Egy szóval az idei év nem sikerült igazán fényesen, így arra a következtetésre jutott, hogy így az év vége felé, ha indul az iskola által meghirdetett pályázaton, valamiképp visszanyerhet a régi jó hírből, és szorgalmával javíthat valamit az év végi eredményein. Arról nem is beszélve, hogy izgalmas fődíj van kilátásban, hát egy próbát megér.

- A zene nem az erősségem, a rajzolás, ragasztás igazán nem köt le. A betűkkel pedig egészen jól kijövök. Miről írhatnék? Legyen a hosszúsárnyú bálna? Nem, talán ők már túl vannak a veszélyen. Talán a kékbálna? Az teljesen jogos felvetés. De biztosan mindenki róluk fog írni. A cápákat csak nem választhatom, hal szóba se jöhet.

Nyílt az ajtó. Hirtelen csend lett, mindenki mereven, az uszonyain támaszkodva egyenesedett fel a padja mellett. Csak a szívdobogást lehetett hallani, és Flipper tanár úr jegyzeteinek suhogását, ahogy bevihar-

zott a terembe. A gyerekek levegőt venni alig mertek, a szorongás és az örömteli izgalom egyvelege húzta feszesre gerincüket, mellkasuk előredomborodott, mint a büszke katonáknak. Mindenki indult a versenyen - amit először is osztály szinten rendeztek meg-, hiszen a fődíj, nem más volt, mint egy szárazföldi kirándulás, amit egy felmerülési tanfolyam előz majd meg, természetesen egy komoly vizsgálával a végén.

Willy gondolatai cikáztak ide-oda, egy-egy jobb ötlet ki-kiugrált az ötletfolyamból, mikor is egy igazán különös darab fennakadt a horgon. - Az Ember! A legveszélyeztetettebb emlős testvérünk. Nem kérdés, erről írok! Összeszedte a gondolatait, megpróbálta rendszerezni ismereteit: - Lássuk csak! Egyik legértelmesebb és legnagyobb veszélyben lévő testvérünk az ember. Agyi kapacitásuk majdnem eléri a delfinekét. Saját nyelven kommunikálnak, társadalmi hierarchiában élnek, szociálisan kifejezetten fejlettek, bár messze elmaradnak a cetféléktől. Kicsinyeiket - akik jellemzően egyenként jönnek a világra - emlőikből táplálják, nagyon hasonlatosan a mi fajtánkhoz. Viszont figyelemre méltó önpusztításuk, és sajnálatos módon más fajok értelmetlen veszélyeztetése, ami teljesen érthetetlen és elfogadhatatlan.

A tanár megállt az asztal mellett egy pillanatra, a tábla felé fordult, de aztán hirtelen mégis meggondolta magát, visszafordult, és köszöntötte az osztályt.

- Jó reggelt, kedves gyerekek! Üljetek le!

- Jó reggel tanár úr! - víz-hangzott a válasz, és mindenki bekucorodott a padba.

Flipper tanár úr letette a naplót, a papírjait, és az asztal szélére ült, farkuszonyát finoman előre-hátra lóbálta. Flipper tanár úr, meglett korú, jeles képviselője a tanártársadalomnak. Úgy hírlík, a színészi pályát hagyta ott a pedagógusiért. Hitt az ifjúságban, mindig azt mondta, amilyenek mi magunk vagyunk, olyan lesz a világ, így hát nem mindegy, kik nevelődnek nála. Azt is fontosnak tartotta, hogy a leendő nevelők a legjobbak közül kerüljenek ki, hiszen a legjobbakat csak a legjobbak tudják okítani. Szigorú volt, de igazságos, mindenről lehetett vele beszélni, minden érdekelte. Mindenki szerette, az iskolában ő volt a sztár tanár. Bár az öreg Kardos Willy is nagy kedvenc volt, mégis Flipper vitte a labdát.

- Gyerekek, mielőtt megosztanám veletek, ki képviselheti az osztályt az

iskolai döntőben, szeretném elmondani, milyen pályaművek érkeztek a versenyre, mert nagyon sokat tanultam és felettébb izgalmas ötletekkel gazdagodtam én magam is az elmúlt napokban, hetekben.

Az ember rezervátumok hasznáról írhatnék, egyes fenotípusok a kihálás széléről való megmentéséről, meg arról, hogy azért az embert is inkább a természetes élőhelyén kell megfigyelni, hiszen fogságban minden élőlény máshogy viselkedik. Nem maradhat el a fajnak a delfinekre gyakorolt pozitív hatása sem, igazságtalan lenne elhallgatni. Aztán megemlítem a delfintársadalom káros hatásait a veszélyben lévő emberiségre. Így például az embervadászat, ami a delfinek létfenntartásához nem szükségeltetik, mégis, sajnos nem ritkán, találkozhatunk az orvadászattal. Vagy a szárazföldi terjeszkedésünknek köszönhető építkezéseink, amik az ember életterét nagyban megtizedelik, az aerofizikai kutatásaink, amik az emberi kommunikációt illetve tájékozódási képességet nagyban rontják, ami pedig az ő esetükben halálos lehet. A nyílt vizek emberre gyakorolt veszélyes hatásait is meg kell említenem, ahol viszont nem egy emberélet megmentése kötődik delfinek önfeláldozó munkájához. Elrettentésül pedig elborzasztó képeket teszek fel vízbe sodort embertetemekről, leszakadt végtagokról, és effélékről.

Lássuk csak! - vette elő jegyzeteit a tanár úr. Azt sem tudom, hirtelen hol kezdjem, de megpróbálom témakörönként részletezni az eredményeket. - Először is a zenei ihletésű művekről néhány szóban! Az egészen egyszerű bálnadaloktól egészen az egyfelvonásos modern cetoperáig mindenfélével találkoztam. A tanulók testvéreinkkel való együttérzése példás. Néhány zeneműben megoldási javaslatok is születtek a veszélyeztetett bálnák támogatására vonatkozólag, persze, leginkább is művészi szempontból. És mint tudjuk, tudjátok, minden fejben kezdődik, no meg lélekben! - tette hozzá Flipper tanár úr.

A gyerekek zúgolódni kezdtek, láthatólag többek pályáztak ebben a témakörben, és az izgalom úgy kezdett fokozódni, ahogy egyre közelebb érkezett a beszámoló az értékeléshez.

- Látom, nem mehetünk tovább anélkül, hogy el ne árulnám, ki képviseli osztályunkat az iskolai fordulón. - látta be a tanár úr.

Fütyülés, sípolás, kacagás harsant fel, majd tapsban tört ki az egész osztály skandálva: Halljuk, halljuk, halljuk!

Nem volt mit tenni, Flipper tanár úr az orrára biggyesztette szemüvegét, a zene kategóriához lapozott, és bejelentette: - Aki pedig bennünket az iskolai versenyen képvisel: Del Figaro!

Hurrá, hurrá, hurrá! - éljeneztek a gyerekek. Figi tiszteletkört úszott, majd egy bukfencsel újra a padban termett.

- Gratulálok Figi, csak így tovább! A mű, amivel Figi a döntőbe jutott: „Én a szívemet adtam neked” című mini korall-rockopera. - magyarázta az osztályfőnök.

- Ezzel megvólnánk. Remélem, minden benne van! - ellenőrizte le még egyszer a szöveget Willy, és a képeket az megfelelő szövegrészek mellé illesztette. Hirtelen eszébe jutott, hogy arról nem tett említést, mi az a tény, ami miatt az embert választotta tudományos irományának főszereplőjévé. - Annyi mindenben hasonlítunk, sok a közös vonás bennünk, de talán a legfontosabb, hogy az emberek nélkül a világ nem lenne ugyanaz, mint ami velük együtt. Kutakodott hát még egy kicsit a vizihálón.

- A képzőművészeti alkotások is nagyon széles palettán mozogtak, megmutatkoztak igazi szobrász tehetségek. Voltak egészen újszerű próbálkozások, amiket nem lehetett besorolni igazán sehova, ezek kreatív ötletként szálltak versenybe. Találkoztam korall-montázssal, tengeri-homokszórt képpel, cápa fog nyakékkal. A legnépszerűbb az akvarell volt talán mégis. Ebben a kategóriában jutott tovább a szakmai zsűri elé Delfi Nóri, gratulálunk! - tapsolt a tanár úr, és vele az osztály.

- Te jóságos cet-e-cet! Ez itt Flipper tanár úr, és Kardos Willy tanár úr! Ez nem lehet igaz! Mindketten ex-mozisztárok! Hát igaz! Nem véletlen keringett a kósza hír, hogy a filmszakmából jöttek az öregek. Hát ilyet! Na, ez az! Az emberek talán a legtávolabbi, de egyik legkedvesebb testvéreink, ezért van szükségük a segítségünkre. Nem múlhatnak el nyomtalanul az életünkéből, kell még Flipper, kell még Willy, együtt egymásért, egy szebb világért! - zárta le értekezését Willy boldogan.

A legérdekesebb művet az irodalmi és tudományos témák között találtam. - folytatta Flipper tanár úr. Kisregény, novella, vers, sőt mese is íródott rokonainkról, a bálnákról. Sok kiváló pályamű érkezett, mégis a legérdekesebb és egyben a legprovokatívabb munkát Palackos Willytől kaptam, így ebben a kategóriában ő jutott tovább!

- Azt kívánom neked, Palackos Willy, légy Te a következő! - és Flipper tanár úr uszonyával megpaskolta Willy hátát.

Bár Willy-n kívül senki sem értette, mire vonatkozott az osztályfőnök mondata, de mivel Willy-t mindenki kedvelte, és ismerte kivételes tehetségét, az osztály fergeteges éljenzésben tört ki. Felkapták Willyt, pörgették dobálták. Láthatóan mindenki elégedett volt az eredményekkel.

Ekkor megszólalt a csengő: egy híres palackorrú, Delphine Bussy (aki később Debussy néven híresült el). A tenger című művét zenéli.

... Ezt is Figi dolgozta át iskolai csengőhangokra...

Del FIN

Terecskei Aliz: Delfinsziget

A Delfinsziget volt a leggyönyörűsebb sziget, amin még nem uralkodott a civilizáció. Nem voltak keskeny utcák, falvak, városok, hatalmas levegőszennyező építmények, sem szemetekkel teli utcasarkok... csak a szép szivárványos mezők, hol a pillangók táncot lejtenek s dongó darazsak, zümmögő méhek virágporra éhes kis csapatai vidáman szívják fel a finom nektárt. Ide s tova nem volt más, csak a zöldellő rétek, mezők, dombocskák... és a tenger. Végláthatatlanul terült el a szigetcské körül. Nem is tenger volt az, hanem egy óceán. Egy hatalmas kék mező, aminek se vége-, se hossza nincsen, s ezen a hatalmas végláthatatlan óceánon, s annak is a közepén bújt meg ez a kis sziget: a Delfinsziget. Igen, bizony úgy elbújt, hogy senki sem láthatta. El volt takarva az emberi szem elől. Igen, ma is létezik ott az óceán közepén, elbújva, elrejtve, hogy el ne ronthassák a nagyokosok, akik azt hiszik, úgy szép a világ, ha csak egy „tökéletes” lény, csak az ember létezik. Ezért van hát elrejtve ez a sziget.

Ám nemcsak a sziget ilyen különleges, hanem a körülötte elterülő csodálatos Kék-óceán is. Az is hasonló a szigethez, és azt csak pénteken lehet látni.

Hát igen, az emberek manapság mindenre féktelenül kíváncsiak. Tehát azt is elmondom, hogy ki volt, és máig is ki a kis Delfinsziget lakója. Úgy hívják: Tikki. Kedves kis indiánlány, ebben a kis elrejtett, aprócska, de mégis hatalmas világban, melyet a Kék-óceán zár körül, mint egy

kedves kis ketrec, melybe nem lehet belépni s kilépni sem, de mindenki örül, aki odabent van, mert az a világ maga az álom. Szóval mondhatjuk, hogy Tikki a világ legboldogabb embere, persze csak az álomvilágé, a kis szigeté, amin senki más nem él rajta kívül. Tikki mégis nagyon boldog, hiszen van egy különös képessége, melyet rajta kívül senki más nem ismer... érti a z állatok beszédét! Persze az állatok is értik őt. Ők egy nagy család, akiket nem lehet szíjjelszakítani, akárhogy próbálnád...

De még el sem mondtam, mért hívják a szigetet Delfinszigetnek, pedig ez a legfontosabb! Szóval, rátérve a lényegre, a sziget a nevét a drága kis delfinjeiről kapta, akik mindig ott nyüzsögnek a homokos part körül. Övék az egész Kék-óceán, melyben naphosszat játszhatnak, ugrálhatnak és viccelődhetnek egymással, és persze Tikkivel is. Abban a nevezetes évben, abban a nevezetes hónapban, azon a nevezetes napon, mégpedig 2013. február 13-án és az utána következő pár napban is így történt, de ezt a történetet biztos ismeritek. Vagy nem? Nem hallottatok még arról a nevezetes hétről, mikor valami nagyon különös dolog történt a Delfinszigeten? Nem? Hát jó, akkor kezdjük is!

Hatalmas jégtörő acélhajó indult meg, hogy a Csendes-óceánon keresztül, Amerikából Angliába szállítson pár értékes csomagot. Alig futott ki a kikötőből, máris a nyílt tengeren találta magát. A kapitány beszívta a friss tengeri levegőt, majd morfondírozva leült öreg kapitányszékébe, melyből zuhogó vízesésként hullott le őszfehér szakálla. Csaknem a térdéig ért, s már szinte a földet verte, ahogy leült, de selymes, puha volt, mivel gazdája igen sokat ápolta, keféltette.

A kapitány szótlánul bámult a végtelenségbe, melyet áttetsző, mégis átláthatatlan köpenybe burkolt a hófehér köd. Csak egyre nézte, nézte a semmiségbe vesző tengert, mely oly kedves volt számára, mint másoknak egy gyönyörű virág. Ám a kapitányt nem nyűgözte volna le egy közönséges, vagy akár egy nem közönséges virág. Számára nem volt szabadság a gyönyörű, füves, virágoktól tarkálló mezőkön, réteken ugrándozni. Számára csak egy volt a szabadság: a nyílt tengeren hajózni. Ha rajta múlt volna, biztos nem szállt volna partra, ám ott volt a rakomány, meg az utasai... így hát kénytelen-kelletlen csak egy hétig utazhatott. Meg persze vissza, az már két hét. Tehát nem igazán volt rossz dolga, ő valahogy mégis többre vágyott.

De ez a két hét meghatározta élete történetét. S ugyebár ebben a két hétben van két péntek is. Pénteken, a Kék óceán láthatóvá válik - ezt már tudjuk - de mindig máshol jelenik meg. Viszont mindig egy másik, nagyobb óceánban. Tehát teljesen észreveghetetlen, hiszen víz-víz. A Kék óceánt mégis észre lehet venni, ugyanis hol ugrálna olyan sok kis és nagy palackorrú delfin, hol máshol? Csak a Kék óceánban. Mivel senki sem tudja, hogy létezik, ezért csak azt veszik észre, hogy a delfinek ugrádoznak. Szóval, amikor pénteken megjelenik a Kék óceán és összeolvad egy másik óceánnal, akkor az aranyos kis palackorrú - és persze nagyon izgága kis palackorrú - delfinek nem bírnak magukkal, ezért szétszélednek, hogy nagyobb legyen a játszóterük. Viszont estére, pontosan éjfélre, visszaúsznak arra helyre, ahol megjelentek. Hogy ezt honnan tudják? Nem tudom, de valószínűleg Tiki is benne van a dologban.

Tehát a kapitányunk igazán többre vágyott egy röpke kétheti utazásnál. Bizony elég röpke, mert az indulásukkor még csak hétfő volt, s rögtön szerda is lett. Őszöreg kapitányunk tehát nem sokáig élvezhette a hűs, tengeri levegőt. S valóban, nagyon hamar elment a szerda is, a csütörtök is. Hirtelen péntek lett. Ezt pedig Tiki palackorrú delfinjei nagyon is jól tudták. Alighogy megjelentek a hűs habok között, máris tovaúsztak a lágyan lengő hullámokon. Ám nem olyan sokáig voltak olyan lágyak a hullámok. Hirtelen hegygé emelkedtek, s hányták- vetették a hajót jobbra-balra. Az ég elsötétült, villámok cikáztak a felhők között, s a hajó népe megrettenve sikoltozott. Hiába húzták a vitorlákat, hiába volt minden: a vihar erősebb volt. Gonosz fekete felhőként nevetett le rájuk az, akivel csak a legbátrabbak mertek szembenézni: a halál. Kárörvendően nézett le a hajóra, mely már majdnem ízzé-porrá volt törve. S lekacagása oly keserűen csengett, hogy mindenki beletörődött sorsába. Az aggodalom azonban nem múlt el. Egy szörnyű sikítás hallatszott a kabinból:

- Süllyedünk! Segítség! Beszorultam!!! Segítsenek!

Általánossá vált a pánik és az örület, csak a kapitány mert segíteni a szegény kis beszorultnak, aki úgy meg volt rémülve, amennyire még senki a hajón. Az öreg kapitány könnyen megemelte az összetört kabinajtót s karjára vette a kisfiút. Szegény már ájultan esett össze a rémülettől.

Pár perc múlva por sem maradt a hajóból. Az emberek mind a vízbe hulltak, s deszkákba kapaszkodtak, hogy megmentség életüket. Ám a vihar még nem állt el. A hullámok a magasba ragadták a deszkákba kapaszkodó réműlt embereket, akik teljes pánikba estek.

Ám a kis palackorrú delfinek sem nézték tétlenül a dolgot. Leküzdve a tomboló tenger hullámait, óvatosan hátukra vették az ájult embereket, s megkezdték útjukat Anglia felé, ami olyan egy napi járó, bocsánat, úszó földre, illetve úszó vízre lehetett. Csak a legkisebb delfin vette a másik irányba az útját. Tajték volt a neve. Lassan evickélt, hiszen két „utasa” volt: a kisfiú és az öreg hajóskapitány. Estére mégis elérte a kis szigetet: a Delfinszigetet.

Ekkor veszett a Kék-óceán a semmiségbe, a ködbe és a végtelenségbe, melyet a kapitány oly vágyakozón bámult hajdani hajóján. Most a parton feküdt, ájultan, fagyottan, éhesen, álmosan, kis unokája, Tonio mellett. Halottnak tetszett, bár lélegzett. Még mindig a fülében volt a háborgó tenger zaja, a drága kis Tonio kétségbeesett sikoltása. Szinte maga előtt látta lemenni a napot, szájában érezte a sós tenger ízét, s karjában az unokája puha kezecskéjét, mely olyan volt, mint egy zsenge hajtás, ami még nem nyílt ki. Egy kis bimbócska. Már nem volt körülötte semmi, amit érzett. A homokban feküdt, aléltan, csukott szemmel, s ezekkel a valós érzésekkel. Azt hitte, a tenger mélyén fekszik, az iszapos talajban, halottnan, s majd a Mennyországba fog felébredni.

Tikki egy magas sziklán üldögélt. Babérkoszorút font az „Állati bajnokság” című állatolimpia győztesének. Ugyanis a Delfinszigeten is lezajlottak az olimpiai játékok. Mindenki nagy bánatára az is csak négyévente volt megtartva.

- Tikki! Tikki! - hallatszott egy „ultrahangkiáltás”.

A kis indiánlány felállt. A szikla csúcsáról jól láthatta, mi történik a parton.

- Tajték! Tajték! - kiáltott vissza ő is, és sietve megindult lefelé.

A parthoz érve megtorpant. Fekete szemei az öreg kapitányon függtek, majd átvándoroltak a kisfiúra.

- Mi történt velük? - rebegte Tikki félénken, s közelebb lépett.

- Hajótöröttek. - válaszolt Tajték.

Tikki bólintott.

- Meghaltak? - ezt csak alig hallhatóan suttogta.

Tajték megrázta a fejét.

- Nem, nem, teljesen egészségesek, csak még nem tértek magukhoz. Nem-sokára jobban lesznek, ne félj! - tette hozzá a kis palackorrú delfin.

- És a többiek? - kérdezte szörnyülködve a kis indián lány.

- A társaim? Ó, ők elviszik az embereket Angliába. Ne féltsd őket, majd visszajönnek.

Tikki megértően bólogatott, majd közelebből is megvizsgálta a hajótörötteket.

- Fel kéne ébresztetni őket - jegyezte meg Tajték.

Az indiánlány a zsebébe nyúlt, lilás port vett elő. Tajték amennyire csak tudta, kinyújtotta a nyakát.

- Ez mi? - kérdezte ámulva

- Priola - válaszolt Tikki.

A kisfiú orrához tartotta a port, amit „priolának” mondott. Tonio tüsz-szentett.

- Jaj! Mi ez? - nyitotta fel a szemét, majd még egyet tüsz-szentett.

- Nyugi, el fog múlni - mondta Tikki megnyugtatóan.

Tonio összerezsent. Lassan megfordult, s meglátta a kis indiánlányt. Tikki szótlanul bámulta Toniót. Furcsa „szerzet” volt. Vékony, kétlábú, mint Tikki, de erős, és kissé félénknek tűnt.

- Ne félj! Nem foglak bántani - nevetett Tikki.

Tonio végignézett az indiánlányon. Kicsi volt és vékony, ő is, s fekete bőrű, mint a négerek. Hosszú, sötét hajában virágszirmok lobogtak, s különféle növényekből szőtt furcsa ruhát viselt. Nyakába bogycsokból, virágcsokból fűzött nyakláncot akasztott, s karjára fűszálakból karkötőt font. A szeme keskeny, apró volt, s ezüstösen ragyogott a lemenő nap fényében. A szája is kicsi volt, az orra pisze. Olyan volt, mint a régi rab-szolgák, akiket hajdan Amerikába hurcoltak, akikről az öreg hajóskapitány oly sokat mesélt Tonionak.

- Az én nevem Tonio - nyújtotta még mindig vizsgálódva kezét Tikki felé - Téged hogy hívnak?

- Tikki- felelt az indián lány, s kezet fogott a fiúval.

- El tudsz vinni minket a családotodhoz? - kérdezte Tonio - tudod, nagyon éhes vagyok.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

- Tikki nevetett.
- Ha enni akarsz, annak semmi akadálya, de hogy az egész családomat megismerd! Hóha! Mennyi év kéne ahhoz? - majd újból kacagott egy jóízűt.
- Miért? Sokan vannak? - kérdezte Tonio.
- Az egész sziget tele van velük - válaszolt Tikki.

Előhúzott egy pár halványrózsaszín bogyót a zsebéből.

- Tessék - mondta - ne aggódj! Ezen a szigeten nincsenek mérgező bogyók! - tette hozzá.

Eközben Tajték, a legkisebb palackorrú delfin nyugtalanul kapálózott a farkával. Hatalmas szemei a hajóskapitányt figyelték, aki időközben kezdett magához térni.

- Tikki! Gyere csak! Mindjárt felébred - hívta Tajték az indiánlányt. Tikki a kapitány mellé térdelt. Tonio meg ömellé. Az öreg hajóskapitány lassan felnyitotta a szemét. Rögtön fel is ült. Csodálkozva nézett körül az ismeretlen szigeten.

- Hol vagyok? - kérdezte meglepődve.

Hirtelen észrevette a mellette térdelő két kis gyereket.

- Tonio! Te meg hogy kerülsz ide? Hogy menekültünk mi meg? És te ki vagy? - fordult Tikki felé.
- A nevem Tikki - nyújtott kezet az öregnek a kislány- itt lakom a szigeten. Az életeteket az egyik testvérem mentette meg- mutatott a sekély vízben ficáncoló delfinre.

Tonio felnevetett.

- Ejnye! - torkollta le a kapitány - szerinted csak egy ember lehet olyan szoros barát, mint a testvér?

A kisfiú elhalkult, elszégyellve hajtotta le a fejét.

- Nem - suttogta.

Az öreg hajóskapitány elmosolyodott hosszú szakálla alatt.

- Nem kell rögtön, meggondolatlanul ítélni! - tette hozzá bölcsen.
- Bocsáss meg! - fordult immár egy tizenegy éves fiúhoz illően Tikkihez.
- Igazán nem haragszom - válaszolt Tikki vidáman, mint mindig.

A hajóskapitány újból az indiánlányhoz fordult.

- Köszönjük a testvérkédek a segítségét, de indulnunk kell! Valahogy el kell jutnunk Angliába, hogy megvigyük a szomorú hírt.
- Nem lehet - suttogta Tikki - innen csak a delfinjeim tudnak kimenni. És csakis pénteken. A többi delfin pedig elvitte az utasokat Angliába.
- Minket mért nem vittek el? - kérdezte Tonio türelmetlenül.
- Mert - válaszolt Tikki, - tudta, hogy ide kell hozni titeket.
- De nekünk már rég Angliában kéne lennünk! - pattant fel Tonio idegesen - mért nem vittek minket is oda?
- Nyugodj meg! - próbálta lecsendesíteni a fiút Tikki - most már hiába teszünk akármit is! Így kellett történnie, ne a múlttal törődj!

Tonio kicsit megnyugodott, majd még mindig szomorkásan megkérdezte:

- Akkor mi lesz velünk? - és lehajtotta a fejét.
- Azt a jövő rejtegeti - válaszolt a kapitány bölcsen.
- Így igaz! - helyeselt Tikki - a jövőt nem láthatjuk, s a múlton nem változtathatunk. Ez az élet rendje. Bizony az ember nem szólhat bele az időjárás változáiba, de látod akkor nagyon jó helyre hozott téged az én kis testvérkém, ugyanis ezen a szigeten máshogy megy minden.

Kezével intett, hogy kövessék. Tajték is velük tartott, az óceánba ömlő folyón keresztül úszva. A Tavirózsás-folyóból - mert így hívták a kis delfin „útvonalát” - sok kisebb folyócska ágazott. Az egész szigeten körbe lehetett járni - akarom mondani, úszni - ugyanis a főfolyóból kiágazó sok apró mellékfolyó is sokfelé ágazott, s egyre csak szűkül. Így kis palackorrú delfinünk tökéletesen tudta követni Tikkiéket, akik a folyópart mentén haladtak, hogy Tajték is velük jöhessen.

Tikki azonban ahelyett, hogy végigvezette volna barátait a szigeten, leültette őket a Tavirózsás-folyó partján.

Hosszasan hallgatott, bizonyára civódott magában, elmondja-e a titkát, vagy mégsem. Végül mélyet sóhajtva biccentett.

- Titkot mondok most el - kezdte a mondanivalóját, - Nem merem elmondani senkinek, aki ember, mert az ember szívében gonoszság van, de aki még gyerek, az tán még megbízható - s fejével Tonio felé fordult, - vagy aki már nem ember - nézett a kapitányra, - kinek már szakállával együtt az esze is megjött... csak annak merem elmondani.

Újból hallgatott. Sokáig nézte a vizet, s benne tulajdon tükörképét, aki süketen, némán, mozdulatlanul feküdt a vízen, akár egy árnyék.

Majd újból, de nehezen megszólalt:

- Ha... Ha elmondjátok - mutatójújját komolyan felemelte, - elpusztítanak engem, a szigetet elfoglalják, és magas házakat, repülőtereket, kövezett utcákat építenek, s kivágják a fákat, bokrokat, eltapossák a virágokat, olyanná teszik ezt a világot, mint a sajátjukat, ami az övék - nagyon mélyet sóhajtott, - de ha megőrzitek a titkomat, s a sziget titkát, életben maradunk. Tegyetek így! - fejezte be a szónoklatát és ő is leült a partra.

A kapitány a víz fölé hajolt. Ő is megvizsgálta a tükörképét, aki közben bólintott egyet.

- Megtartjuk? - suttogta a fülébe Tonio, - Megtartjuk a titkát?

Az öreg bólintott, mint imént a tükörképe, majd Tikki mellé ült, aki némán bámulta a vizet.

- Megtartjuk a titkod, ne félj! - s cinkosan rámosolygott.

Ám ez egyszer Tikki nem mosolygott vissza. Tajték, a kis palackorrú delfin bukkant fel a vízből. Kedvesen gazdája ölébe hajtotta a fejét, Tikki megölelte. Félt. Nagyon félt.

Hogy mitől? Az emberektől. Végül a kapitányra nézett.

- Gyertek velem! - mondta, majd kezével intett.

Követték is, persze hogy követték. Már mondtam, az ember kíváncsi teremtmény. Mindent kikutat, mindent felfedez, amit csak lehet.

Tikki a Tavirózsás-folyó mentén vezette társait, hogy a kis palackorrú delfin is követhesse őket. Egyre beljebb hatoltak a szigetben, végül elértek egy tóhoz. Ide futott, kacskaringózott a sok folyó, amin a delfinek közlekedtek.

A tó közepén egy hatalmas tavirózsa ringatózott.

- Ez, - kezdte halkán Tikki - ez a sziget szíve.

A hajóskapitány és a kisfiú némán bámulták a hatalmas virágot.

- A tavirózsa? - kérdezte félénken Tonio.

Tikki megrázta a fejét. Kinyújtotta a karját a virág felé. Az lágyan feléjük úszott, majd a part mentén megállt. Kitérta a szirmait. A belsejében sárga párnácska volt. Tikki besétált a szirmok közé.

- Gyertek! - hívta barátait.

Félénken ugyan, de követték az indiánlányt a szirmok közé. Mikor mind bent voltak már, a virág összezsugorodott, teljesen, úgy hogy a tetején

sem lehetett kilátni. Nem maradt rajta még egy tűfoknyi lyuk sem. A tavorózsa pedig... leereszkedett a tó mélyébe.

- Ha odaértünk - mondta Tikki, míg ezen a furcsa liften haladtak, - nem szabad kiabálni! Csakis suttogni!

Szája elé tette a mutatóujját.

A tavorózsa megállt. Úgy tűnt, megérkeztek. Mikor a virág kinyitotta a szirmai, friss levegő áradt be. A víznek nyoma sem volt. Nagy fényesség töltött be mindent, mégis jól láttak.

Egy nagy rét volt a tó alján, tele gyümölcsfákkal. A fák körül delfinek úszkáltak. Nagyon kicsik voltak még. De hogy mi???!!! A fák körül úszkáltak? Nyugodtan olvasd el még egyszer! Nem! Nem olvastad félre! Itt a tó fenekén, a sziget szívében az emberek is, és a szárazföldi és vízi állatok is tudtak élni. A különféle furcsa fákon és bokrokon különös gyümölcsök függtek. Ágaikon kis madarak hintáztak, és boldogan füttyö-résztek. Volt köztük lila, arany, ezüst, türkizkék és zöld. Valamelyiknek bóbítája is volt, egy másik hatalmas farkat viselt, akár a pávák, némelyiknek pedig különös tarkabarka tollai voltak.

A fák sem voltak olyan hétköznapiak. Egyeseknek hosszú, tekergőző indája volt, másoknak buzogányos virágaik, s érdekes narancssárga termésük. A gyümölcsök mind édesek voltak és zamatosak. Talán a színük volt a legkülönlegesebb: volt köztük mályva, ibolyakék és türkiz, narancssárga, piros, lila, de még zöld is.

A delfinek, mint mondtam a levegőben röpködtek, vagyis úszkáltak, de mivel itt mindenki tudott lélegezni, úgy tűnt, madarakká változtak. S a színük is nagyon furcsa volt. Rózsaszínek és lilának, egyesek kéknek tündek.

- Még ne lépjeteK bel! - intette őket Tikki. - Lehet, hogy féltek majd. Előbb megmutatom, mi történik!

Azzal belépett ebbe a kis „tündérországba”, a drága kis szigetének a szívébe.

Ekkor nagyon különös dolog történt. Tikki átváltozott! A bőre nem volt többé fekete, sárgás lett, levélszoknyája helyett bársonykendőbe öltözött, fűszál karkötői aranyá változtak, s virágkoszorúja is ékes fejdíszként pompázott. A haja megmaradt feketének.

A kapitány és a kisfiú csodálkozva nézték, ahogyan a kis indiánlány szinte tündérré változik.

- Biztos a vágyaid válnak valóra - gondolta Tonio.
- Talán az álmaidban élhetsz, ha belépsz - gondolta az öreg kapitány.

Tikki szelíden válaszolt:

- Ha ide belépsz, beteljesedik minden, ami a szívedben van. Megmutatja, hogy milyen a szíved! Ha meg akarjátok tudni, lépjete be!

A kapitány és Tonio nem sokat teketóriáztak. Beléptek. Tonio szakadt ruhában álldogált a rét közepén, szegénynek semmije nem volt, csak egy nehéz aranykorona a fején. A hajóskapitány sem volt sokkal különb. A ruhája neki is szakadozott volt, de a kezében rengeteg gyümölcs volt. Tikki csak bólintott. Kissé szomorúnak látszott.

- Háááát... nem erre számítottatok, ugye?

Amazok csak álltak, lehajtott fejjel, szégyenkezve.

- Ne féljete! Lehet rajta segíteni!

Toniohoz fordult.

- Neked egy kincsed van, a korona. Nehéz és kemény. Mert neked csak a hatalom kell, akkor is, ha közben szomorú vagy! És te, nagyapó, neked a gyümölcsleid: a bölcsesség, a tudás, de te mégsem mutatod őket, csak magadban tartod. Nos, ezek nem jók. De ugye tudjátok, hogy mindenkinek vannak jó tulajdonságai. Viszont ezeket a sziget szíve nem mutatja... előbb fel kell fedezni magadban!

A kisfiú és a kapitány nagyon elámultak Tikki szavain. Milyen bölcs volt! Hát igen! Számolni, szorozni, osztani nem tudott, de ismerte az összes állatot. Igen, meg tudta különböztetni egyik kolibrit, a kis aranyárga madarat a másik ugyanolyantól. Tudja mindegyiknek a nevét.

- Kérlek kis indiánlány, változtass minket jóvá, hogy mi is megismerjük a természetet, hogy mi is megláthassuk a világot olyannak, amilyen igazából! Megtennéd a kedvünkért? - szólt könnyörgően a kapitány.
- Én nem tudom megtenni - nevetett Tikki. - De a delfinek igen! A delfinek nagyon tudnak szeretni...

Tonio kicsit, alig hallhatóan kuncogott. A nagyapja nem is hallotta. Tikki sem. Mégis elszégyellte magát. Talán kicsit már érezte, miről is szól ez az egész.

- Tudnotok kell mindenben a jót is meglátni - folytatta Tikki.

- Ezt tanulni kell? - kérdezte Tonio.
- Igen - mondta Tikki. - Be kell látnunk, hogy nem tudunk mindent. Ezért kell tanulni.
- Mint az iskolában? Már nagyon sokat tudok - büszkélkedett megint a kisfiú.
- Kis butus! - legyintett az indiánlány. - Ez nem emberek képzeletének a szüleménye! Ez a legfontosabb tudomány! Ezt a Jóság ura adta, a természettel együtt. De az emberek elrontották, letiporták ezt a természetet, s most már csak az állatoktól, vagy magától a Jóság urától lehet tanulni... S akinek módja van rá, annak kell is! Ezt nem elég mondani - mondta nagyon komolyan Tikki - ezt CSAK érezni lehet. Érzelemmel kell megtanulni!
- Én ezt nem értem - motyogta Tonio.
- Majd megérezed, hogy lehet megérteni - válaszolt Tikki.

S most a hajóskapitány és a kisfiú is komolyan ült a puha pázsiton, eltöprengve azon, hogyan lehet megérezni. Szép volt körülöttük minden, csak éppen ők nem voltak szépek. De nem az volt a fő vágyuk, hogy megszépüljenek, hanem, hogy megismerjék azt a bölcsességet, amit a kis indiánlány ismert. S ezáltal szépüljenek meg. Érteni már kezdték, de érezni... nem érezték.

- Most gyertek! - intett Tikki, s a tavorózsa selymes kelyhébe bújt. - Felmegyünk!

Amazok követték, de nem akartak menni. Ott akarták leélni az életüket, azon a csodálatos, tarka, szivárványokkal, aranyló bokrokkal, ezüstös fákkal körülvett csodálatos mezőn, a Delfinsziget szívében. Erről természetesen szó sem lehetett. Utolsót szippantottak még a friss levegőből, ami a mezőn áradt ki, s hús volt mégis kedves, majd maguk mögött hagyták a gyönyörű tájat.

Hamar felértek. Ha nem is, akkor is úgy tűnt. Szótlanul álltak csak, és nézték egymást. Mint akik boldog álomból ébredtek fel, s most kiderül, nem volt más csak a képzelet balga ámitása. Ám ez most nem az volt. Nem álom, valóság. Kalandozás az emberi természet világában.

- Most? - törte meg a csendet dörmögő mély hangjával a hajóskapitány.
- Most megmutatom a titkot - mondta Tikki derűsen.

Nem volt szomorú. Miért? Történt valami? Ezt kérdezte volna, ha valaki megkérdezi őt: miért vagy ilyen vidám? Újra kisgyerekként szökdecselet a virágoktól tarkálló mezőn, a folyó mentén, hogy Tajték továbbra is velük tarthasson. De ezúttal a sziget szívében lakó színes, palackorrú delfinek is követték őket. Pontosan hatan voltak. (Na meg persze Tajték is.) Tikki hirtelen megtorpant.

- Gyere csak! - hívta Tajtéket magához. - Most rajtad utazom.
- Rendben - mondta a delfin. - Ülj csak a hátamra!

Az indiánlány helyet is foglalt Tajték hátán.

- Gyertek ti is! - szólt a parton álldogálókhoz. - Vannak delfinek bőven!

Tonio bátran az egyik kék színű delfin hátára pattant. Csakhamar a kapitány is bemerészkedett a vízbe. A delfinek most nem ugráltak, nem játszadoztak, hanem vigyáztak a hátukon ülő emberekre.

A szigeten kacskaringózó folyókban haladtak. A Kék-óceánba soha nem mentek ki, mindig csak a főfolyón vagy a kis mellékfolyóin haladtak. Nem mehetek túl sokáig, Tikki intett a delfineknek, hogy álljanak meg.

- Megérkeztünk az első állomásra - mondta.

S valóban, egy kis híd állt előttük, ami összekötötte a folyó két partját. A korlátja kicsi volt, épp, hogy csak bokáig ért, s a hídon magasra nyújtózkodtak a zöld fűszálacskák.

- Csitt-csatt! - Az első delfin kettőt kiáltott.

Erre kapitány és a kisfiú olyan apróvá váltak, mint egy hangya.

- Jaj! Segítség! - kiáltozott Tonio.
- Semmi baj! - nyugtatta meg Tikki. - Teszünk egy kis kalandot!

Azzal sebesen az első delfin orrára ugrott.

- Kövessetek!

Persze meg is tették. Hipp-hopp, már a „turisták” is az első delfin orrán ücsörögtek.

Az a híd párkányára rakta őket, majd ő is hangya méretűvé zsugorodott. Tikki egy babakocsi féle talicskába fektette. Olyan volt, mint egy kis fürdőkád, apró kerekkel. Víz is volt benne, nehogy kiszáradjon a delfin.

Mikor lemásztak a párkányról, egy hatalmas erdőben találták magukat. Dehogy erdő volt az! A fűszálak tűntek ilyen magasnak. Közöttük néhány ezüstös pókháló feszült, amin fehér keresztos hátú pókok nyü-

zsögtek. A katicabogarak is akkorák voltak, mint ők, s le-leköszöngettek a levegőből.

- Gyertek, haladjunk! - intett Tikki. - Először azt kell megéreznetek, milyen tehetetlen, apró kis állatnak lenni, mint a hangya. Ja, és ne ijedjete meg, ha a delfin beszélni kezd, ugyanis most ő az „idegenvezetőnk”! - tette hozzá mókásan.

Közben egyre beljebb hatoltak a sűrű „fűrengetegben”. Váratlanul egy apró katicabogár röppent le hozzájuk, aki most nem volt olyan kicsi. Inkább egy óriásnak tűnt.

Tonio gyakran gyufás skatulyába zárta a kis katicákat. Most nem szólt egy szót sem.

- Sziasztok! - köszönt a katica. - A nevem Katalin. Látom Tikki, újabb barátokat szereztél. De hát hogy kerültök ti ide? - nézett a kapitányra és Toniora.

- Tajték hozta őket ide - válaszolt Tikki helyettük.

- Ki az a Tajték? - kérdezte egyszerre a hajóskapitány és Tonio.

- Még be sem mutatkoztak nektek a delfinek? - csóválta meg fejét a katicabogár.

- Ejnye! - szólalt meg a fürdőkádban ülő delfin. - Az én nevem Hullámherceg!

- Igen, igen! - mondta sietve Tikki. - Majd bemutatom a testvérkéimet, de most haladjunk!

- Ha esetleg gyorsabban akartok haladni, szálljatok fel a hátamra! - ajánlotta Katalin, a katica.

Bele is egyeztek. Viszont Hullámherceget nem vihették magukkal, úgyhogy Tikki visszatolta a párkányhoz.

- Itt várj! - mondta neki. - Nemsokára visszajövünk!

Csakhamar már mindhárman a katicabogár hátán gubbasztottak. Az egyre sebesebben röpült velük, egy hatalmas, dús lombú fa felé. Ott leszállt. Az egyik levélen megpihentek.

- Milyen furcsa ilyen kicsinynek lenni - jegyezte meg Tonio. - Eszembe sem jutna, hogy eltapossak egy hangyát, vagy elfogjak egy katicát.

- Hát remélem is! - kacintott rá cinkosan Katalin.

- Látom, te már kezded érezni, milyen nehéz egy ilyen kis hangyának - mondta Tikki. De hol van a kapitány?

Csakugyan, az öreg hajóskapitány nem volt sehol.

- Nagypapa! Nagypapa! Hol vagy?! - kiáltott kétségbe esve Tonio.
- Ne izgasd fel magad! Biztosan megtaláljuk, hiszen hárman vagyunk! - mondta Katalin. - Majd felrepülök a levegőbe, onnan többet látni.

Azzal kiterjesztette apró szárnyait, s máris a fejük fölött lebegett. Lassan körözött a levegőben, majd egyre lejjebb szállt. Gyors szárny-csapkodással indult fölfelé.

- Szilaj szarvasbogár ejtette foglyul! - lihegte. - Még én sem merek vele szembezállni! Csak te segíthetsz, Tikki!

Az indiánlány felpattant Katalin hátára.

- Gyere te is, Tonio! - hívta a fiút.

Ő is helyet foglalt a katica hátán, majd megindultak Szilaj szarvasbogár tanyája felé. Nem volt messze, így hamar beérték őket, ugyanis a szarvasbogár még nem hurcolta be a börtönébe a kapitányt.

Ahogy közelebb értek, látták, hogy Szilaj szarvasbogár nem is fogta el a hajóskapitányt, hanem a szarvába gabalyodott az öregember szakállá.

Nosza, nekiálltak, hogy kibogozzák. Tikkiinek ment a legjobban. Nem is telt bele sok idő, máris sikerült a furfangos csomókon győzedelmeskedni.

- Bocsáss meg! - szólt a kapitány. - Igazán nem akartam, csak hát a szakállam...
- Ugyan, szóra sem érdemes! - mondta mély hangján Szilaj szarvasbogár. - Kicsit vártak rám a többiek... na de itt az ideje, hogy induljak!
- Nekünk is mennünk kéne már! - mondta Tikki. Még máshová is terveztem kirándulást!

Elbúcsúztak Szilajtól, aki sietősen indult hazafelé, majd Katalin hátán visszautaztak a híd szélén a párkányhoz.

- Most már kicsit érzem, milyen egy apró hangyának lenni - mondta a hajóskapitány.
- Én pedig soha többé nem fogok el egyetlen katicát, vagy bogarat sem - ígérte meg Tonio.
- Jól van - mosolygott Tikki.

Az első delfin újból kettőt kiáltott, mire visszaváltak igazi nagy emberré, s ő is igazi delfinné. Kicsit még integettek Katalinnak, majd visszaszálltak a delfinek hátára.

A második állomás két fa volt. Gyökereikkel a folyó fenekén széttérülő iszapos homokban kapaszkodtak meg, s vékony törzsük girbegurbán tört a magasba. A lombjuk akár egy hatalmas gömb. A leveleik sem voltak rendes falevelek: az egyik fának rózsaszín, szív alakú, a másiknak kék, virágformájú levelei voltak. Az egyik felük virágba borult, a másik máris édes gyümölcsökbe öltözött. Gyönyörűek voltak.

- Mik ezek? - kérdezte a kapitány. - Mert, hogy nem közönséges fák, az biztos!
- Nem hát! - felelt a második delfin. - Ezeket a fákat én őrzöm. Ha megeszed a gyümölcsüket, vagy megeszed a virágukat...
- Csitt! - kiáltotta Tikki. - Majd ők kipróbálják! Ne mondd el előre a meglepetést!
- Ó, majd elfeledtem! - nevetett a delfin.
- Szóval az ő neve Tavorózsa tündér - mutatta be a delfint az indiánlány. - A gyümölcsből nyugodtan ehettek, mert nem mérgező, ugyanígy a virágillat sem.
- Biztos? - kérdezte félénken Tonio. - Abban nem kételkedem, hogy nem mérgező, de biztos, hogy nincs valami különös hatása?
- Hááát... azt nem mondom... - felelt Tikki. - Ha elég ügyes vagy, kitalálhatod a leveléből, mi fog történni!

A hajóskapitány és Tonio közelebb úsztak a delfinjükön a fához.

- Ennek szívecske alakú a levele - mondta a kapitány vizsgálódva.
- Ennek meg virág - állapította meg a fiú. - De ennek így semmi értelme!
- Várj csak egy kicsit! Megpróbálhatnánk összevonni! - javasolta az öreg kapitány. - Mondjuk „virágszív”.
- Vagy „virágszeretet”! - kiáltott Tonio.
- Jó helyen jártok már! - mosolygott Tikki.
- Növényszeretet! - kiáltotta egyszerre Tonio és a kapitány.
- Úgy van! - helyeselt Tavorózsa tündér. - Kitaláltátok. De szerintem megpróbálhatnátok, milyen a termése!

A hajóskapitány egy gyümölcsért nyúlt. Le is szakította. Apró kis bogyó volt, lila és sárga színű. A kapitány egy ideig forgatta az ujjai között, majd bekapta. Kicsit savanykás volt, de azért finom. Ez a kék levelű fa gyümölcse volt.

Hosszú ideig semmi sem történt. Majd lassan, nagyon lassan kiemelkedett a vízből egy kagyló. Szétnyílt. Egy keményfedelű könyv volt benne, melynek elejére gyönyörű, cirkalmas, művészi betűkkel ez volt írva: *Matricaria Chamomilla...*

A kapitány kérdően nézett Tikkire. Az indiánlány bólíntott.

- Vedd el! A tiéd! - mondta.

Tonio nyúlt végül a könyvért.

- Kamilla - fordította le a latin címet. - Az gyógynövény, nem? Tanultunk róla az iskolában - felnyitotta a könyvet. - De mit írhatnak róla ilyen sokat?

- Talán a származásáról! - találgatta az első delfin.

- Inkább a gyógyító hatásáról! - torkollta le a negyedik.

- Csitt! Egy szót se többet! - törte meg a rikácsolást Tikki hangja.

A delfinek szót fogadtak. Természetesen csak Tikki és Tavirózsa tündér tudta, hogy mi van a könyvben.

- De hisz ez üres! - kiáltott fel Tonio meglepetten.

Erre várt csak Tavirózsa tündér, és máris elkiáltotta magát, hogy:

- Csitt-csatt! - ez volt a varázsszó.

Erre rögtön beleestek a könyvbe, és ismét apró emberkeként folytatták az útjukat. De a könyvlapok sem maradtak üresek. Ugyanis most Tikki, a kapitány és Tonio teljesen kilapultak, olyanok lettek, mint a közönséges rajzok. Na jó, nem voltak olyan hétköznapiak, ugyanis képesek voltak mozogni. Egyik lapról átugrottak a másikra, kézen álltak, futkároztak rajta egy keveset. Mikor elfáradtak már, Tikki így szólt Tavirózsa tündérhez:

- Lapozz, kérlek!

A delfin úgy is tett. A „rajzocskák” rögtön átszaladtak a másik oldalra, hiszen a viláért sem akartak jobban kilapulni.

Amint a következő oldalra tették a lábukat, megjelentek rajta a színes képek. Természetesen kamillát ábrázoltak.

- Milyen szépek! - ámul el a kapitány. - Még soha nem vizsgáltam ilyen közlelő egy virágot!

- Nicsak! - kiáltott fel meglepetten Tonio. - Porzója is van!

- Miért ne lenne? - nevetett Tikki. - Minden virágnak van. Erről nem tanultatok az iskolában?

- De. Viszont nem hittem el - válaszolt szomorúan Tonio. - Mert még sohasem láttam... de most már elhiszem! - tette hozzá, s boldogan szemlélte tovább az érdekes virágot.

A hajóskapitány már inkább a másik lapra ballagott. Azon már nem kamilla volt, hanem egy gyönyörű gyermekláncfű. Ilyet már mindenki látott. De nem olyan közönséges, mint amilyennek hisszük!

Tikki is átsétált a másik könyvlapra, melyen a gyermekláncfű csodálatos képe díszelgett.

- Taroxacum Officinale - mondta halkan.
- Ez a latin neve, igaz? - kérdezte Tonio, aki éppen feléjük haladt.
- Igen, ez latinul a gyermekláncfű - helyeselt a kapitány. - Mi mindig csak kutyatejnek neveztük.
- Pedig nem az - csóválta a fejét Tikki. - Ebben a könyvben csak gyógynövények vannak.
- A gyermekláncfű gyógynövény? - kérdezte Tonio.
- Magam sem hittem volna - csodálkozott a kapitány is.
- De bizony az. Nagyon egészséges, mind a levele, a szára és a gyökere is! Tonio és a kapitány tátott szájjal hallgatták Tikki beszámolóját az érdekes gyógynövényről.

- Továbbá az epe- és májbetegségek ellen is csodás gyógyszer, s mindezt a természet bő kincsestára ajándékozza nekünk!

Milyen érdekes! Az ember nem is gondolná, hogy egy ilyen közönségesnek hitt virág valódi gyógyír lehet komolyabb betegségekre is. De hát az ember miről gondolkodik mostanában. Csupa- csupa jelentéktelen dologról! Még csak eszébe sem jutna ilyesmi!

- Kérlek, lapozz! - szólt az indiánlány újra Tavorózsa tündérnek, aki a többi delfinnel együtt kíváncsian figyelte, mi történik.

Hát lapozott. A következő oldalon egy zöld növény díszelgett, cakkos szélű levele rögtön elárulta kilétét.

- Bemutatom Urtica Dioica-t! Más néven csalánt.
- Ezt már tényleg nem hiszem! - toppantott Tonio. - A csalán mérgező növény, biztosan tudom!
- Egészen biztos vagy benne? - tudakolta a hajóskapitány.
- Igen! - jelentette ki újból Tonio.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

- Pedig nagyon tévedsz - válaszolta az indiánlány. - Jó például ekcémára, máj- és epebetegségekre, fekélyekre, vírusos megbetegedésekre, hurutos betegségekre, és még nem is soroltam fel mindent! A csípése pedig csak a rovaroktól védi, de néha mi is belefutunk. A teája viszont egészséges emberek számára is nagyon ajánlott.
- Csitt-csatt! - hallatszott Tavorózsa tündér kiáltása, mire mindannyian visszaváltak.
- Hát, én ennek a könyvnek nem a *Matricaria Chamomilla* címet adtam volna, hanem mondjuk azt, hogy *Gyógynövények*. - morfondírozott magában Tonio.

Visszaültek a delfinek hátára.

- A másik fára nem vagytok kíváncsiak? - fordult Tikki a menni készülő csapathoz.

Azok megtorpantak, pontosabban a delfinek torpantak meg alattuk. A kapitány és a kisfiú egymásra néztek.

- Rajtad a sor, Tonio - szólt unokájához az öreg hajóskapitány. - Nem lehet olyan rossz!

Tonio nagy bátorságot vett magán, majd egy virágért nyúlt, mely rózsaszín, szívecske levelű fán csüngött. Beleszippantott a levegőbe, s a virág édes illata áradt belé. Varázslatos volt, mint tündérországi édes méznek illata, olyan volt a fehér, négyzirmú apró virágocska.

Ekkor is egy hatalmas kagyló tűnt fel a víz tükreán. Ám ebben nem könyvecske volt, hanem egy tükör. Olyan kagylótükör, amilyen a tündérmesékben. -Ez az utolsó állomás - szólt Tikki. - Ezután ér véget a nagy kalandotok. Ez a tükör már nem a növényyszeretethez kapcsolódik, hanem az állatszeretethez.

Azzal közelebb lépett a kagylótükréhez. Girbegurba körvonalak kezdtek kirajzolódni benne, majd hirtelen átalakultak egy delfin alakjává. Lila színe volt és nagy fekete szeme.

- Szervusztok! - köszönt nekik. - Remélem, szeretnétek részt venni egy izgalmas kalandban.
- Persze, hogy akartak, így hát mindannyian bólintottak.
- A nevem Tengeri csillag - folytatta a delfin. - Ezúttal mindenkit szeretnék magammal vinni, ugyanis nemsokára haza fogtok menni. S gondolom, még szeretnétek elbúcsúzni a szigetlakóktól, legalábbis egy részüktől.

Némán állt mindenki, még Tikki sem szólt egy szót sem. Talán félt? Kicsit. Most igazán nagy dolog következett, pontosabban érezték, mert már nem csak tudni tudtak, hanem érezni is.

- Hát akkor indulás! - kiáltott Tengeri csillag. - Mindenki a tükörbe! Nem kérették magukat sokáig, mind a tükörbe „folytak”.

Ez a világ volt a legkülönlegesebb, amit eddig láttak. Első látásra ugyan egy teljesen normális rét volt, pillangókkal, madarakkal, őzikékkel, bogarakkal, fákkal, bokrokkal. Az első pillantásra!

A delfinek természetesen úgy úszkáltak ott, mint ha a tenger mélyén lubickolnának, az emberek is és a vízi élőlények is tudtak lélegezni, úgy, mint a Delfinsziget szívében.

- Ez a hely nem arra való, hogy uralkodjanak rajta, és elrontsák, hanem, hogy boldogok legyünk. - folytatta Tengeri csillag. - Vagy, hogy kipróbáljuk, mennyire „ívódtunk” már bele a természet rendjébe, és mennyire tanultuk meg megérezni a világot. Most kicsit átadom neked a szót, Tikki, te talán jobban el tudod magyarázni!

Az indiánlány kissé zavartnak tűnt. Félénken kezdett bele a mondandójába:

- Tehát, úgy gondolom, már átértékeltem azt, ami ennek a megértéséhez szükséges. Ezt viszont nem tudom igazán elmondani, hanem inkább megmutatom... Gyertek velem! - s elindult egy kis dombocskára felé, mely a rét közepén emelkedett ki.

A többiek természetesen ide is követték. Gyenge, kellemes szellő járta át a rétet.

- Ez a kis tükörvilág olyan, amilyennek szeretnéd. - folytatta Tikki. - Ha akarod, tavasz van...

Madár csiripelés, tavaszi vidám békanóta zendült fel körülöttük, a fák mind kivirágoztak, patakok halk csörgedezése hallatszott, s ugrándozva bújtak elő a nyulak is üregeikből, boldogan köszöntve a tavaszt...

- De ha úgy gondolsz, lehet nyár is...

A szél elhallgatott, fülledt meleg töltött be mindent, a napsugarak nem kíméltek sem eget, sem földet, hatalmas forróságot árasztottak mindenfelé. A felhők most elbújtak, hisz nem volt esélyük, hogy vihart zúdítsanak a földre... Nyár lett...

- Ha jobban szereted az őszt, az sem lehet most probléma.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

A virágos fák helyett dús, gyümölcsben gazdag lombok vették körül kis barátainkat, szőlőtövek nőttek ki a földből, s máris rajtuk csüngtek, indás kacsokkal kapaszkodó fürtös gyümölcszeik. Kissé sáros lett az ösvény a szelíd esőtől, melynek kis cseppjei boldogan szálltak a föld felé, hogy annak mélységében tovább élhessék csöppnyi kis életüket. A fák színesbe öltöztek, s lassan lehullott egy-egy falevél. Ősz lett...

- Talán a tél a kedvenc évszakotok?

A fák már csupaszon állták körül őket, a szél még jobban süvített, eső helyett hó hullott a felhőkből, melyek most is lassan úsztak az égbolton. Nemsokára már hófehér táj fogadta őket, hatalmas hóbuckákkal. A tó is befagyott, ami a kis rét közepén állt, most vastag jégtakaró borította... Hirtelen tél lett...

- De bármi lehet! - folytatta Tenger csillag. - Reggel, este, délelőtt, délután, vagy akármi. Eshet nyáron piros hó, vagy akár kék, vagy amit csak gondolni tud az ember.

- Ez csodás! - kiáltott Tonio. - Először is legyen tavasz!

A hó továbbra is csak szüntelenül esett, s egy kicsit sem lett melegebb.

- Nekem miért nem fogadnak szót a hópelyhek, az eső és a fagy? - csodálkozott Tonio.

- Mert nem csak a saját érdekünkben kell megváltoztatni a világot, hanem mások vágyát is nézni kell. - mondta bölcsen Tikki. - Próbáld csak meg újra!

- Legyen tavasz, mert annak mindenki örül a hideg tél után! - szavalta Tonio.

Egyszeriben kizöldült minden, a virágok csak úgy tarkállottak mindenfelé.

- Sikerült! - örvendezett Tonio. - Nagypapa, ezt neked is ki kell próbálnod!

- Ha ragaszkodsz hozzá... - felelt a kapitány. - Legyen egy szép naplemente, hogy mindenki gyönyörködhessen benne!

Úgy is lett. A Nap vörösösen pislákolott a domb mögött, alig látszott már ki. Körülötte aranyak, rózsaszínek lettek a felhők, s úsztak, úsztak, egyre csak tovább, a magas égen.

- Gyönyörű, igaz? - kérdezte Tikki.

Nem kapott választ, nem is várta, úgy is tudta, hogy mindenkinek tetszik.

- Ideje indulnunk! - szólt az indián lány.

Kelletlenül követték, egészen a tükör bejáratáig. Ott mindenki visszaszállt a kis delfinek hátára, s megindultak a tengerpart felé. Ezúttal Tengeri csillag is velük tartott.

- Péntek van. - mondta Tikki, mikor odaértek a Kék - óceán partjára.

Értetlenül néztek rá. Hiszen szombat volt!

- Itt is működik a varázserő, de csak nekem. - mondta. - Mert ez az én szigetem. Nektek is adok egy világot! - folytatta Tikki a barátaihoz fordulva. - Hogy kedvetekre díszíthessétek, formálhassátok... csak az az emlékezetetekben lesz...

Hirtelen delfinkialtásokat lehetett hallani. A ködből lassan előtűntek a delfinek, akik elvitték a hajótörötteket Angliába, s most végre hazatérhettek. Tikki boldogan nézett rájuk... hiszen péntek volt! Ilyenkor tudtak a delfinek ki - be úszkálni az óceánokban! Hát ezért kívánta a kis indiánlány, hogy legyen péntek!

A ködből egy hajó alakja rajzolódott ki.

- Ez a ködhajó. - mondta Tikki. - Ideje indulnotok! A világot pedig őrizzétek meg az emlékezetetekben... a képzeletet!

A kapitány és Tonio kicsit szomorkásnak tűntek, mégis örültek, hogy végre hazamehetnek. Érzékeny búcsút vettek a delfinektől, Tikkitől, és az egész Delfinszigettől, majd felszálltak a hófehér ködhajóra, mely magától indult el a végtelen óceánon.

- Őrizzétek meg a természetet! - kiáltott utánuk még Tikki.

S ezúttal Tonio sem nevetett...

**Baranyai Attila - Anisse: Kipattant lét-buborékok
2013.02.23. (4)**

Óvjál meg minket
mert kihalhat fajtánk a
kecses delfin népl!

Juhászné Ihász Magdolna Mária: Sokunk kedvence, a delfin

Kolléganőm rajongott a delfinfigurákért. Rengeteg delfinje volt, delfin egymagában, csoportosan, kerámia, műanyag, felfújható, üveg, vízben meglovagolható, hűtő mágnes, hamutartó (no ez eléggé ízléstelen, a delfin mégis gyermeki image-hez kapcsolódik), karúszó, és megannyi jópofa vagy kevésbé jópofa ajándéktárgy. Itt most egy gondolatfuttatás következhetne a giccs természetéről, természetrajzáról, de inkább melőzöm.

A delfin-kultusz vízpartjainkon tobzódik, ami ugye azért is furcsa, mert kicsiny hazánkban nem található delfin. Elgondolkodtam azon, hogy például a Balaton üdülőhelyein miért nem a jellegzetes balatoni halak, a süllő vagy a fogas váltak jelképpé. Talán a magyar tenger elnevezés miatt, de még inkább az, hogy a süllő és a fogas nem valami dekoratív állat, a delfin viszont olyan „cuki”, emiatt vált a delfin nálunk is kedvelt figurává.

Amikor a delfinről beszélnek általában, a legkedveltebb, a palackorrú delfin jut mindenki eszébe. Filmek keringenek a világhálón delfin-idomításokról, bámulatos produkciókról, like-olják őket fiatalok és idősök, bárhol számítógépünk előtt ülve gyönyörködhetünk a kaliforniai, floridai és spanyolországi delfináriumok műsorában.

A Szabadítsátok ki Willyt! Disney-film főszereplője viszont egy kardszárnyú delfin, (orka, hibás elnevezéssel gyilkos bálna), amelyik nagy fókavadász és az életben már korántsem ilyen „gyermekbarát”, sokkal inkább tengeri gyilkos. Egyetlen delfinfaj, amely saját rendjének tagjait is vadássza. A kannibál! Egy természetfilm ugrik be, a NatGeoWilderről, vagy a National Geographicről, esetleg az Animal Planet-ről, ahol a következő jelenet volt látható. Pingvinsapat úszkált a tengeren, amikor észlelték a közeledő kardszárnyú delfint. Vad menekülésbe kezdtek és sikeresen fel is kapaszkodtak egy közeli nagy jégtáblára, ahol azt hitték biztonságban vannak a félelmetes ragadozótól. A ravasz orka azonban farkuszonyával megbillentette a jégtáblát és a pingvinek szinte a szájába csúsztak, a jégtábla csúszdaként funkcionált. És ott volt a terület, terület asztalkám a delfin számára! Bizony mondom, félelmetes képsorok voltak!

Már a gyermekekben kezdik tudatosítani, hogy a delfin nem hal, hanem vízi emlősállat.

Nem egyszerű a dolgunk, hiszen a delfinek úgy külsőre eléggé hajaznak a halakra.

A delfin visszhanggal tájékozódik, ha nem hangzana abszurdnak a rokonítás, azt mondhatnánk, hogy a denevérek rokona. Mármint a tájékozódás tekintetében!

A fogas cetek csoportjába tartozik. Ha visszaemlékszünk tanulmányainkra, akkor a szilás cetek ugranak be másik fő csoportnak, amelynek egyik jellegzetes képviselője a nagy kék bálna a szilákkal, mint kvázi szűrővel tartja bent a hasznos planktont, majd a felesleges vizet kifűjja, mint egy hatalmas úszó szökőkút.

A delfineknek 50 faja és hét családja van.

Fajaik

Delfinfélék családja

Kardszárnyú delfinek

Kardszárnyú delfin

- Kardszárnyú delfin
- Fehérajkú kardszárnyú delfin
- Kis kardszárnyú delfin
- Törpe kardszárnyú delfin

Gömbölyűfejű delfinek

- Rövidszárnyú gömbölyűfejű delfin
- Hosszúszárnyú gömbölyűfejű delfin, fekete delfin vagy tökfejű

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

Közönséges delfinek

- Közönséges delfin
- Fokföldi delfin

Simahátú delfinek

- Északi delfin vagy fekete felemás delfin
- Déli delfin vagy felemás delfin
- Parti delfin vagy folyami gadamus

Púpos delfinek

- Keleti delfin vagy indiai púposdelfin
- Nyugat-afrikai púposdelfin

Hosszúcsőrű delfinek

- Csíkos delfin
- Sisakos delfin vagy háromszí-nű delfin
- Trópusi delfin
- Pettyes delfin
- Foltos delfin vagy atlanti delfin
- Barázdásfogú delfin

Palackorrú delfin

Palackorrú delfinek

- Palackorrú delfin
- Indiai-óceáni palackorrú delfin

Fekete-fehér delfinek

- Commerson-delfin
- Chilei delfin
- Benguela-delfin
- Hector-delfin
- Risso-delfin
- Fraser-delfin
- Arábiai delfin

Rövidcsőrű delfinek

- Atlanti fehérsávós delfin vagy fehéroldalú delfin
- Fehércsőrű delfin
- Peale-delfin
- Szalagos delfin
- Csendes-óceáni fehérsávós delfin
- Sötét delfin vagy fakó delfin
- Kúposfejű delfin
- Ausztráliai delfin

Beluga

Narválnévfélék családja

- Narvál vagy tengeri egyszarvú
- Beluga vagy fehér delfin

Disznódelfin-félék családja

- Barna delfin vagy közönséges disznódelfin

- Rücskösfarkú disznódelfin vagy indiai tengeri disznó
- Pápaszemes disznódelfin
- Kaliforniai disznódelfin
- Burmeister-disznódelfin
- Dall-disznódelfin

Folyami delfinek öregcsaládja

Iniidae család

- Amazonasi folyami delfin
- Bolíviai folyami delfin

Lipotidae család

- Kínai folyami delfin

Platanistidae család

- Gangeszi folyami delfin
- Indusi folyami delfin
- Sósvízi folyami delfin

Pontoporiidae család

A delfinek egyetlen fajának, a narválnak agyara is van, ő lenne tehát a tengerek orrszarvúja?

Létezik egy faj, a sósvízi folyami delfin, nekem ez olyan fából vaskarikának tűnik, de a természet sok ilyet ismer, ahol a kivétel erősíti a szabályt: lábatlan, de nem kígyó: lábatlan gyík; madár, de nem tud repülni: strucc, kivi, emu; hal, de nem kopoltyúval lélegzik: tüdőhal stb.

A delfinek és az ember különös kapcsolatára világított rá egy újságcikk. „Keller Laros és csapata éjszakai ördöggrája-megfigyelésen volt, amikor a harmincméteres mélységben kivilágított területen feltűnt előttük egy delfin. Hosszan és komótosan úszkált a búvárok körül, majd egyszer csak Laros körül kezdett el körözni és folyamatosan a hasát mutatta neki. A merülés-vezetőnek hamar feltűnt a különös viselkedés. Tüzetesebben szemügyre vette az állatot és ekkor vette észre az uszonya köré akadt halászhalót, valamint az állat testébe akadt horgot is. - Hamar észrevettem a bal első uszonyára tekeredett zsinórt, amely az egész testét körbefogta és a horgok is beleállt. Teljesen nyilvánvaló volt számomra, hogy tőlem akar segítséget kérni. Megpróbáltam kézzel lefejtetni a damilt, de féltem, hogy fájdalmat okozok neki, így elővettem egy

kést, hogy azzal vágtam le. - idézte Larost a Daily Mail. Az állat teljesen nyugodtan tűrte, amíg kiszabadították a háló fogságából, és miután Laros a damil nagy részét sikeresen eltávolította, békésen továbbúszott. A búvároknak videón is sikerült megörökíteniük az esetet, amely nemcsak szívmelengető, de egyben az első olyan felvétel, amelyen az látható, hogy egy vadon élő állat az emberektől kér segítséget."

Nos, ebben a híradásban keveredik a halászat és a horgászat momentuma, így talán hitelesebb az a hír, amelyik csupán horgászkeλλékeket, zsinórt és horgot említ.

Az azonban zseniális, hogy finom intelligenciájával különválasztotta az el-lenséget a potenciális segítőtől és ki tudta fejezni, hogy segítséget kér. Egy kutatás szerint a 9 legokosabb állat a következő: a holló, a delfin, a patkány, a malac, a bonobó (emberszabású majom), a mókus, az elefánt, a tehén, a méh.

Emancipált énem most örömködik, nem általában a szarvasmarha, hanem csak a nőivarú példány, a tehén!

A Discovery News jelentése szerint a delfinek teljes agykapacitásukat, vagyis mindkét agyféltekéjüket használják, továbbá agyuk szerkezetileg összetettebb, mint az emberé. Lori Marino delfinkutató szerint, ha az emberi intelligenciával kapcsolatos szabványok szerint vizsgálódunk, akkor megállapíthatjuk, hogy a delfinek agya fogékonyság tekintetében nagyon közel áll az emberi agyhoz.

A folyami delfinek nevét - inia - keresztretjtvényekből is ismerhetjük, kedvelt feladvány, betűkitöltő a keresztretjtvényekben.

Ugyanakkor szomorú tény, hogy a Természetvédelmi Világszövetség Vörös Listáján a folyami delfin is szerepel!

Ezen a listán kihalt, vadon kihalt, fenyegetett (súlyosan veszélyeztetett, veszélyeztetett, sebezhető), mérsékelten fenyegetett, nem fenyegetett csoportosításban vannak feltüntetve az egyes fajok.

Több filmben szerepelnek delfinek, mint a háború eszközei, hol „kémkednek”, kamerával felszerelve, hol robbanószert erősítenek rájuk, hogy mint kamikázék saját magukkal együtt felrobbantsák a célpontot. A dologban az a szörnyű, hogy az ártatlan néző nem tudja, hogy mindez teljesen fikció-e, vagy valamikor valahol bevetették-e a delfineket, illetőleg a jövőben tervezik-e hadra fogásukat!

Az úgynevezett ételszobrászok egyik alkotása banánból delfint ábrázol. A delfinek számának csökkenését a delfinhalászat, a delfinek leölése, a tengerek, az édesvizek szennyezettsége, valamint a halászat során akaratlanul létrejövő delfinpusztulás okozza. A delfinek halászata helytelen fogalom, a halászat kifejezés magába foglalja a hal nevet, pedig mint tudjuk a delfinek (miként más cetek) nem halak, hanem vízi emlős-állatok.

A delfineket bőrükért, zsírukért „halásszák”, húsup ehető.

Íme néhány példa a világtengerek szennyeződésére, az ember élővilágra tett pusztító tevékenységére

Az Amerikai Egyesült Államok haditengerészei alacsony frekvenciás lokátorokat telepít a tengerekbe, hogy nyomon kövessék a tengeralattjárókat. Bizonyított, hogy a delfinek és a bálnák nagyon érzékenyen reagálnak a lokátorokra, azok káros hatással vannak a szákmányszerzésükre, szaporodásukra és vándorlásukra. Több esetben találtak a partra vetődött delfineken, bálnákon erős vérzést az agyban és a belső fülben. Ezek a sérülések tipikusan az erős zajártalom következményei. 180 decibeltől egy bálna dobhártyája szétszakad, a lokátorok 215 decibel fölött sugároznak. A hadsereg cáfol minden összefüggést.

Az aranybányászat során keletkező mérgező meddőből és zagyából a cégek úgy szabadulnak meg, hogy a tengerbe borítják azt, veszélyeztetve

ezzel az óceán fenekén élő lényeket. A meddő nehézfémeket és ciánt bocsát ki magából, megmérgezi a halakat és a környékbeli emberek egyéb táplálékforrásait.

A Baja California-öblöt 1993-ban az UNESCO a világörökség részévé nyilvánította. Az utolsó érintetlen szülőhelye volt a csendes-óceáni szürkebálnáknak és más kihalástól veszélyeztetett állat- és növényfajnak. Ennek ellenére a Mitsubishi konszern egy sólepárlót épített, amely a jövőben húszezer liter tengervizet pumpál ki másodpercenként az öbölből, és a 116 négyzetmérföldes párologtató medencét tölti fel vele. Onnan a víz szennyvízként folyik vissza a tengerbe.

Napjainkban is kerül atomhulladék a tengerekbe. A Greenpeace bűvárjai a francia La Hauge atomhulladék-újrahasznosító telepének vízvezető csatornájában tizenhétmilliószor magasabb radioaktivitást mértek, mint a nem szennyezett vizekben.

Norvégia partjai előtt a hínár és a rákok radioaktív technéciummal fertőzöttek. Forrásként az elöregedett sellaföldi brit atomhulladék-újrahasznosítót nevezték meg a norvég sugárzáskutatók.

Amerikai geológusok radioaktív hulladékot akarnak sülyeszteni a tengerfenékre egy kilométernyi hosszú csövön keresztül. A sugárzó tartályokat lyukakba engednék le, és befednék üledékekkel.

1959 óta a Szovjetunió hatalmas mennyiségű atomhulladékot és kizsuperált atomerőművet sülyesztett el a Jeges-tengerben.

Egymillió tonna vegyi fegyver rozsdásodik a tenger mélyén 500 és 4500 m közötti mélységben. Különösen veszélyesnek számítanak a lassan keresztül lyukadó harcigáztartályok, melyeket Moszkva még 1947-ben sülyesztett el.

Százezer hordó gyenge radioaktivitású hulladék fekszik a spanyol partok előtt, melyek a gyógyszeriparból, a kutatásokból és a gyáriparból származnak.

A brit hidrográfiai szolgálat 57435 hajóroncsot tart nyilván, köztük több amerikai és orosz atom-tengeralattjárót.

A delfinek megmentése érdekében nemzetközi egyezményeket kötöttek, valamint technikai újításokat, vívmányokat alkalmaznak.

Íme egy nemzetközi egyezmény:

Az Európai Közösség az 1999/337/EK határozattal [8] elfogadta a Nemzetközi Delfinvédelmi Programról szóló megállapodást, és az 1999/386/EK határozattal [9] kimondta, hogy azt jóváhagyásáig ideiglenes alapon alkalmazza. A Közösségnek ezért az e megállapodásban meghatározott rendelkezéseket alkalmaznia kell.

A megállapodás céljai közé tartozik, hogy fokozatosan nullára csökkentse a véletlen delfinhalálózást a Csendes-óceán keleti részén az ereszényes kerítőhálóval történő tonhalhalászat során, és hosszú távon elérje a tonhalállomány fenntarthatóságát a megállapodási területen.

A nemzetközi egyezményeken túl egyes államok, kormányok is intézkedések hoznak a delfinek megmentése érdekében, itt egy példa Bolíviából.

Bolíviában törvénybe iktatták az ott élő folyami delfin védelmét. Evo Morales bolíviai elnök törvényt hozott az Amazonasban élő, egyedülálló delfinfaj védelméről. Az új intézkedés megtiltja a rózsaszín delfinnek is nevezett bolíviai folyami delfin halászatát, és a fajt nemzeti kinccsé teszi. Az emlőst az erózió, a szennyezés és az erdőirtás fenyegeti. A bolíviai folyami delfin (*Inia boliviensis*) hasonlít a szomszédos Brazíliában, Peruban, Kolumbiában és Venezuelában élő emlősökre. A hím bolíviai folyami delfin elérheti a 200 kilogrammos testsúlyt is.

A bőr felszínén átsejlő vérerek festik rózsaszínűre a delfineket.

VÉDETT ÁLLATOK - DELFIN

A bolíviai folyami delfin rokonához, a szintén rózsaszínű delfinhez, braziliai nevén boto-hoz érdekes legenda fűződik.

A **delfin** nagy, gömbölyű feje rendkívül nagy agyat fed, amely 40%-kal nagyobb az emberénél. Az Amazonas és az Orinoco vidék őslakosai tisztelik a botot (micsoda szerencse!), s hitük szerint megölése balszerencsét hoz. A hozzá kapcsolódó legnagyobb legenda szerint a boto éjszaka jóképű fiatalemberré változik, s elcsábítja a helyi lányokat, szeretkezik velük, s reggel visszatér a folyóhoz és újra botová változik. Egy ilyen szenvedélyes éjszaka után a lányok mind teherbe esnek. Ez a legenda a boto nemiszerve miatt jött létre, amely nagyban hasonlít egy férfi nemiszervéhez.

A 2007-es esztendőt a DELFIN ÉVE volt, az Egyesült Nemzetek Szervezete ezzel is fel kívánta hívni a figyelmet is ezeknek az állatoknak a veszélyeztetettségére. A sors fintora volt, hogy vélhetően a Delfin évében kipusztultak a kínai folyami delfinek, helyi nevükön baidzsik. (Lehet, hogy él még néhány példányuk a Jangcében, de a folyó 1600 kilométeres szakaszát átvizsgáló expedíció egyetlen példánnyal sem találkozott.)

Az Európai Uniónak hosszú évek után csak 2007-ben sikerült végre elfogadtatni a delfinbarát halászatról szóló egyezményt. A tonhalak nagyüzemi halászata során ugyanis gyakran előfordul, hogy az óriási hálóba az alapvetően hanghullámokkal tájékozódó delfinek is beleakadnak és elpusztulnak. Az egyezmény szerint ezért a nagy halászhajóknak figyelmeztető hangjeleket kibocsátó eszközökkel kell felszerelniük a tonhalaknak szánt hálókat.

Az ilyen figyelmeztető hangjeleket kibocsátó eszközökkel felszerelt hajókat, tonhalrakományokat ezzel a fenti jelzéssel látják el.

Eltanulják egymástól a halászati trükköket a delfinek

Ausztrália nyugati részén egyes delfinek szárnyas csigaházakból rázzák ki maguknak a halat, és úgy tűnik, hogy az általuk alkalmazott trükk terjedőben van.

A perth-i Murdoch Egyetem kutatói 2007-ben fényképezték le először az említett viselkedést. A fényképek tanulmányozásával derült csak ki, hogy a delfinek azért rázzák a csigaházat, hogy szájukba essen a benne rejtőző hal - közölte a Yahoo hírportálja

A delfinekkal összefüggésben az egyik legismertebb fogalom a **delfin-úszás**. Mi is ez? A mellúszás továbbfejlesztéséből kialakult úszásmód. Lényege: az úszó nem a víz színén vagy a víz alatt viszi előre karjait, hanem a víz felett egyszerre csapja előre. Ezt az úszásmódot - amely lényegesen gyorsabb a klasszikus mellúszásnál - a Nemzetközi Úszó Szövetség önálló versenyszámmá nyilvánította, és 1956-ban már szerepelt az olimpiai úszóversenyeken is férfiak és nők számára egyaránt. A pillangóúszással kapcsolatban alakult ki a delfin-lábütem, melynek lényege mindkét lábbal a víz alatt egyszerre végzett fel- és lefelé irányuló mozgás.

Kisebbik lányom alsó tagozatos korában úszóosztályba járt, így a pillangóúszással is meglehetősen jól megismerkedett. Balatoni nyaralásunkor nemegyszer megkértem, hogy pillangóúszással úszkáljon közel a parthoz, hogy mindenki láthassa, fel akartam vágni a lányomra!

Sajnos az én delfinekkal kapcsolatos élményeim csupán filmélményekhez kötődnek. A Flipper Walt Disney családi filmsorozat több generációnak nyújtott felhőtlen szórakozást. Flipper, a palackorrú delfin a delfin-viselkedéskutatók barátja volt és a gonosz szándékkal érkezők ellen segítette őket. Horvátországi és görögországi nyaralásunk során a hajókiránduláson majd kigúvadt a szemünk, úgy néztük a tengert, hogy felfedezzünk delfineket! Nekünk nem volt szerencsénk.

A delfinek a világ állatainak egyik legkedvesebb példányai, intelligenciájuk kutatása még hatalmas lehetőségeket rejt az ember és az állatok kommunikációjának vizsgálatában. Az emberiség hatalmas feladata, hogy az élővizek megóvásával a delfineket és más vízi élőlényeket megóvjon, megőrizzen az utókornak.

S ha kolumbiai, brazíliai rózsaszín folyami delfineket nem, de remélem, hogy európai delfineket lesz még módom megcsodálni, talán nem is egyszer!

*A Barátok Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
